

■ Siedem lat dla regionu – efekty realizacji RPOWZ 2007-2013

- JEREMIE napędza rozwój
- Dowiedz się więcej o rewitalizacji

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

W NUMERZE:

- 4 SIŁA REGIONÓW**
– rozmowa z Olgierdem Geblewiczem, marszałkiem województwa zachodniopomorskiego
- 7 SIEDEM LAT DLA REGIONU**
– w RPOWZ na lata 2007-2013 zrealizowano projekty o łącznej wartości ponad 6,3 mld zł
- 13 JEREMIE NAPĘDZA ROZWÓJ**
– Zachodniopomorskie jest jednym z liderów wykorzystania pieniędzy w ramach Inicjatywy JEREMIE
- 15 PRZYJACIEL MŁODYCH PRZEDSIĘBIORCÓW**
– najlepszą wizytówką skuteczności instrumentów finansowych są firmy, którym udało się osiągnąć sukces
- 17 ROZWÓJ POPRZEC WSPÓŁPRACĘ**
– co roku w październiku odbywa się w Brukseli Europejski Tydzień Regionów i Miast
- 19 DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ O REWITALIZACJI**
– Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego zaplanował dwa źródła wsparcia na tworzenie programów rewitalizacji
- 22 STRONA DLA KAŻDEGO**
– dostępność dla osób z niepełnosprawnościami to kryterium coraz częściej brane pod uwagę przy przyznawaniu dofinansowania ze środków unijnych

Biuletyn Informacyjny RPOWZ
wydawany na zlecenie
Urzędu Marszałkowskiego
Województwa Zachodniopomorskiego
ul. Korsarzy 34, 70-540 Szczecin

Program Regionalny
dla rozwoju
Pomorza Zachodniego

Gabinet Marszałka
pl. Hołdu Pruskiego 8
70-550 Szczecin
tel. 91 44 19 195
e-mail: nwolska@wzp.pl
www.rpo.wzp.pl

Realizacja:
Smartlink Sp. z o.o. (www.smartlink.pl)
Redakcja:
Jerzy Gontarz, Iwona Gutowska (Smartlink)
Współpraca z redakcją:
Arkadiusz Mazepa, Marcin Szmyt,
Natasza Wolska (UMWZ)
Projekt graficzny i skład:
Maciej Pachowicz
Korekta: Dariusz Stryniak
Fotografia na okładce: Opera na Zamku
w Szczecinie, fot. Adam Słomski

Dane zawarte w biuletynie –
stan na 9 grudnia 2016 r.

Egzemplarz bezpłatny

III Konwent Marszałków na Pomorzu

Dominującym tematem spotkania w Kołobrzegu były zapowiadane cięcia finansowe na zadania związane z polityką społeczną, jakie ustawowo są zlecane samorządom. Województwo zachodniopomorskie na działalność ośrodków adopcyjnych ma otrzymać niemal 70% mniej pieniędzy niż w roku obecnym, a na świadczenia rodzinne zaledwie 14% niezbędnej kwoty. Podobnie wygląda sytuacja w innych regionach. Zmniejszony budżet będzie oznaczać problemy z finansowaniem wielu jednostek adopcyjnych i groźbę ich likwidacji, a także znaczne opóźnienia w wydawaniu decyzji o przyznaniu świadczeń rodzinnych, m.in. z programu „500+”. Obawy samorządowców budzą również zmiany w ustawie Prawo wodne oraz projekt nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej. Pomorze Zachodnie prze-

Fot. archiwum UMWZ

Ostatnie spotkanie Konwentu Marszałków Województw RP na Pomorzu Zachodnim odbyło się 21-23 listopada w Kołobrzegu

wodniczyło obradom Konwentu Marszałków Województw RP przez całą drugą połowę tego roku. Podczas trzech spotkań udało się wypracować wspólnie ponad 30 stanowisk. Więcej informacji na stronie: konwent.wzp.pl.

Moneta z zamkiem

Od 2014 r. Narodowy Bank Polski wydaje okolicznościowe pięciozłotowe monety w serii „Odkryj Polskę”. Pierwsza honorowała 25 lat wolności, a po niej ukazały się kolejno: Zamek Królewski w Warszawie, Kanał Bydgoski, Ratusz w Poznaniu, Księża Młyn w Łodzi. Na ostatniej, zaprojektowanej przez Dobrochnę Surajewską, znajduje się wizerunek

Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie. Monetę zaprezentowano 7 listopada br. podczas rodzinnego festynu „Księżniczki i Rycerze”. Szczecinianie i mieszkańcy Pomorza Zachodniego obejrzeli pokaz iluminacji na zamkowym dziedzińcu, animacje historyczne, a także mogli zamienić swoją pięciozłotówkę na monetę okolicznościową. Organizatorami wydarzenia byli UMWZ, NBP oraz Zamek Książąt Pomorskich w Szczecinie.

Fot. archiwum UMWZ

Na monecie widnieje wizerunek szczecińskiego zamku wg zdjęcia autorstwa Marka Czasojcia

Inspiracja dla Europy

London Stock Exchange Group (instytucja finansowa powiązana z Londyńską Giełdą) opublikował raport *1000 firm, które zainspirują Europę*. Prestiżowy tytuł otrzymały przedsiębiorstwa, które odgrywają kluczową rolę w tworzeniu nowych miejsc pracy i będą mieć największy wpływ na wzrost gospodarczy UE. Wśród wyróżnionych znalazło się 30 firm z Polski, m.in. spółka Faymonville z Goleniowa – producent specjalistycznych naczip. Warto dodać, że wskazane w raporcie polskie przedsiębiorstwa cechuje wysoki poziom innowacyjności (24 zarejestrowane znaki towarowe i patenty), ich łączna roczna stopa wzrostu sięga 155% (europejska średnia to 71%), a średni przychód to 42 mln euro. Spółka Faymonville znalazła się również na tegorocznej liście Dia-

mentów Forbesa. W 2015 r. była laureatem Konkursu Gospodarczego Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego w kategorii „Animators Regionalnej Przedsiębiorczości”.

Fot. archiwum Faymonville Sp. z o.o.

Spółka Faymonville działa w Polsce od 2006 r.

USPRAWNIAĆ, ALE NIE ZAMIENIAĆ

Na niedawnym posiedzeniu plenarnym Komitetu Regionów, które odbywało się w trakcie Open Days w październiku 2016 r. w Brukseli, rozmawialiśmy o przyszłości polityki spójności. Już wtedy Markku Markkula, przewodniczący Komitetu Regionów oraz Corina Crețu, komisarz ds. polityki regionalnej i miejskiej, wyraźnie opowiedzieli się za kontynuacją polityki spójności. „Usprawniać, ale nie zamieniać” – mówili również inni uczestnicy dyskusji.

Polskie regiony dołączyły do tej ważnej dla przyszłości Unii Europejskiej debaty. Polityka spójności po 2020 r. była bowiem głównym tematem obrad XXXIII Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw RP, które odbyło się w listopadzie br. w Kołobrzegu. Marszałkowie oraz radni wszystkich województw ocenili realizację polityki spójności w dotychczasowej formie oraz zdefiniowali cele, którym powinna ona służyć w przyszłości. Pojawiły się między innymi propozycje korekt w wyznaczaniu celów tematycznych. Oprócz wielu spraw szczegółowych sformułowaliśmy nasz najważniejszy postulat – utrzymanie podmiotowości regionów i dotychczasowego charakteru polityki spójności.

Regiony dysponują znaczącym doświadczeniem oraz sukcesami w zarządzaniu środkami polityki spójności, wnoszą wymierny wkład w realizację jej celów. Zdecentralizowany sposób dystrybucji Funduszy Europejskich sprawdził się, ale nie chcemy być postrzegani jedynie jako klient, który ciągle oczekuje dużego finansowania. Uznajemy politykę spójności za narzędzie niwelowania dysproporcji rozwojowych w poszczególnych częściach Unii Europejskiej na poziomie pojedynczych regionów. To jednocześnie gwarant pełnej realizacji wspólnego rynku.

Zachodzące w Polsce zmiany od momentu przystąpienia do UE w dużym stopniu są efektem zaangażowania funduszy unijnych. Dziś wciąż korzystamy z wielkiego strumienia pieniędzy przeznaczonych na lata 2014-2020. Krytykom polityki spójności należy pokazywać, ile dobrego dzięki niej udaje się zrobić. To najlepszy argument. Dlatego wskazujemy pozytywne rezultaty Funduszy Europejskich. Dzięki temu, że już zaczynamy rozmawiać o tym, co będzie po 2020 r., zyskamy większy wpływ na przebieg i efekty tej debaty.

Spośród bieżących spraw warto pochwalić się podpisaniem umowy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego, na mocy której w województwie ruszy JEREMIE 2. Do przedsiębiorców, w tym start-upów, trafi dodatkowo ponad 400 mln zł. Środki odnawialne mają wielką przyszłość, a szanse na rozwój dostrzegło w pierwszej edycji JEREMIE w naszym regionie już 5558 małych i średnich firm.

Wykorzystanie unijnych funduszy w ramach Regionalnego Programu mocno przyspiesza. Życzę, by w 2017 r. nie zabrakło pozytywnych sygnałów płynących z gospodarki i żeby wspierane z RPO projekty kończyły się pełnym sukcesem i jeszcze ten rozwój gospodarczy Pomorza Zachodniego dynamizowały.

Zapraszam do lektury!

Olgierd Geblewicz

Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego

Zapraszamy do zapoznania się z cyfrową wersją biuletynu wzbogaconą o filmy i galerie zdjęć. Biuletyn można przeglądać również za pomocą urządzeń mobilnych. Wejdź na stronę <http://biuletynrpo.wzp.pl/> lub skorzystaj z kodu QR.

SIŁA REGIONÓW

Polskie regiony już zabrały głos w sprawie przyszłości polityki spójności. W ten sposób stwarzamy sobie realne możliwości wpływu na przebieg i rezultaty tej debaty – mówi Olgierd Geblewicz, marszałek województwa zachodniopomorskiego.

Fot. Marcin Omelańczuk

W jakich dziedzinach Pomorze Zachodnie skorzystało dotychczas najbardziej w zakresie unijnej pomocy?

Program Regionalny na lata 2007-2013 koncentrował się przede wszystkim na gospodarce, wsparciu rozwoju przedsiębiorstw oraz tworzeniu dobrych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej. Ważnym obszarem było uzupełnianie luk w sferze podstawowej infrastruktury technicznej, głównie transportowej. Tu wciąż należy podnosić standardy. Uzupełnieniem interwencji Programu była sfera społeczna obejmująca inwestycje w zakresie najważniejszych usług publicznych, czyli edukacji, zdrowia, kultury, turystyki oraz w zakresie rewitalizacji. Te obszary najbardziej skorzystały w poprzedniej perspektywie finansowej. To są takie filary zmian, dzięki którym Pomorze Zachodnie będzie rozwijać się lepiej i w sposób trwały.

Jak wspierano gospodarkę?

Przedsiębiorcy z sektora MŚP, którzy są siłą napędową gospodarki naszego województwa, sięgali po dotacje z Programu Regionalnego na lata 2007-2013 na rozwój działalności i podnoszenie swo-

jej pozycji konkurencyjnej. Mieli też możliwość skorzystania z instrumentów finansowych udostępnionych w ramach Inicjatywy JEREMIE, pionierskiego wówczas w skali europejskiej rozwiązania. Nadal z nich korzystają, i to na dużą skalę.

Sporo zainwestowaliśmy w probiznesowo zorientowane jednostki naukowo-badawcze i instytucje otoczenia biznesu, które tworzą pozytywny klimat i możliwości do rozpoczynania i prowadzenia innowacyjnej działalności. Gminy dzięki RPOWZ otworzyły nowe lub podniosły standard istniejących terenów inwestycyjnych. W regionie powstała atrakcyjna oferta przyciągająca inwestorów z zewnątrz. Liczymy, że to nie będą inwestorzy przypadkowi, ale tacy, którzy zakorzenią się w regionie i swoją działalnością wspierać będą kluczowe na Pomorzu Zachodnim branże gospodarcze.

A mamy jakieś spektakularne przykłady inwestorów zachęconych dobrymi warunkami prowadzenia działalności?

W Szczecinie środki z Programu Regionalnego umożliwiły wybudowanie mostu na wyspę Gryfia na Odrze. To pozwoliło ten teren inwestycyjny uatrakcyjnić i przyciągnąć inwestora. Działa tam teraz spółka ST³ Offshore (wcześniej Bilfinger Mars Offshore), która produkuje i montuje fundamenty morskich farm wiatrowych.

Przedsiębiorcy pojawiają się na terenach inwestycyjnych w Koszalinie, Stargardzie, Karlinie, Szczecinku, Gardnie pod Gryfinem. W tym ostatnim miejscu swoje centrum logistyczne zlokalizował potentat w branży handlu internetowego – Zalando. W centrum dystrybucji odzieży i butów w Parku Regionalnym Gardno pod Gryfinem pracę znajdzie ok. 1000 osób. O tej lokalizacji zdecydowały m.in. konkurencyjność polskiego e-handlu, dostępna infrastruktura, możliwość pozyskania odpowiedniej kadry i strategiczna lokalizacja. Wiadomo też, że w Kołbaskowie amerykański gigant e-handlu, firma Amazon, wybuduje duże centrum magazynowo-logistyczne, jedno z najnowocześniejszych w Europie.

Dostępność do infrastruktury transportowej to pewnie jeden z atutów tych terenów?

Tak. Wprawdzie na poziomie Regionalnego Programu Operacyjnego możemy mówić o przedsięwzięciach mających wymiar co najwyżej regionalny, ale sieć dróg wojewódzkich dobrze uzupełnia układ dróg krajowych, ekspresowych i autostrad. Program Regionalny z okresu 2007-2013 odpowiada za pierwszy etap dużej modernizacji sieci dróg wojewódzkich mających zapewnić poszczególnym obszarom regionu dostęp do największych ośrodków. Proces ten będzie kontynuowany w ramach nowego Programu.

Równolegle w okresie 2007-2013 rozpoczęliśmy modernizację linii kolejowych i pasażerskiego taboru kolejowego. Wśród znaczących efektów warto wskazać linię numer 402 Goleniów–Kołobrzeg oraz linię 403 Wałcz–Kalisz Pomorski–Ulikowo. W przypadku trasy do Goleniowa udało się doprowadzić łącznicę do portu lotniczego. Połączenie lotniska z układem transportowym i kolejowym jest bardzo ważne – wpływa z jednej strony na wzrost dostępności i atrakcyjności regionu, z drugiej może się przyczynić do zwiększenia liczby połączeń obsługiwanych przez port lotniczy. Natomiast linia do Wałcza, na której komunikacja została przywrócona po 12-letniej przerwie, zwiększyła wewnątrzregionalną mobilność, o czym świadczy duża liczba przewożonych pasażerów.

Nowy Program Regionalny pozwoli na modernizację kolejnej linii regionalnej – 210 – łączącej Szczecinek ze stolicą województwa. Sprawniejsza realizacja połączeń na tej trasie jest ważna z punktu widzenia integracji terytorialnej regionu.

Poprawiliśmy też dostępność do portów na terenie województwa od strony toru wodnego, a także realizowaliśmy przedsięwzięcia z zakresu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

Infrastruktura ochrony środowiska czy energetyczna to również obszary, które były i są wspierane z Programu Regionalnego.

To inwestycje o mniejszej skali niż przedsięwzięcia wspierane na poziomie Programu Infrastruktura i Środowisko. Mają charakter lokalny. Na przykład linia energetyczna 110 kV, która zapewniła bezpieczeństwo dostaw prądu w powiecie wałeckim. Program Regionalny umożliwił finansowanie wielu projektów dotyczących wykorzystania energii odnawialnej. To wsparcie kontynuujemy w aktualnym okresie programowania. Zmieniło się wprawdzie otoczenie prawne, ale inwestorzy zyskali większą pewność, w jakim kierunku rozwijać tę branżę.

Mamy doświadczenia pierwszych konkursów w ramach nowego RPOWZ – okazuje się, że największą popularnością cieszy się wykorzystywanie paneli fotowoltaicznych. Ofertą wsparcia na rzecz produkcji energii elektrycznej czy ciepłej ze źródeł odnawialnych jesteśmy w stanie zainteresować nie tylko przedsiębiorców. Coraz częściej z inicjatywą wychodzą instytucje publiczne, samorządy i jednostki im podległe, które mogą ograniczyć wydatki na energię. Produkują ją i dzięki temu obniżają koszty jej zakupu z sieci.

Kultura, turystyka, edukacja, ochrona zdrowia – w tych obszarach pojawiają się spektakularne inwestycje, które zyskały sławę międzynarodową.

Tak, to cała sfera infrastruktury społecznej. Kultura czy turystyka w perspektywie 2007-2013 mogły być silnie obecne. Nowy Program nie daje dużych możliwości inwestowania w te dziedziny. Trudno spodziewać się tak spektakularnych inwestycji jak budowa filharmonii w Szczecinie czy Koszalinie, przebudowa Opery na Zamku w Szczecinie czy modernizacja Pałacu pod Globusem w Szczecinie. Natomiast faktycznie w sferze kultury mamy się czym pochwalić. W listopadzie na Światowym Festiwalu Architektury 2016 w Berlinie laury zebrało Centrum Dialogu Przełomy, zaprojektowane przez Roberta Koniecznego z pracowni KWK Promes. Wcześniej Centrum zostało laureatem prestiżowej nagrody za najlepszą przestrzeń publiczną Europy – European Prize for Urban Public Space 2016.

W obszarze turystyki na plan pierwszy wysuwają się przedsięwzięcia związane z budowaniem sieciowych produktów turystycznych. Tu przede wszystkim trzeba wymienić Zachodniopomorski Szlak Żeglarski, na którego rozwój województwo postawiło w poprzedniej perspektywie. Złożyło się na niego też szereg pomniejszych inwestycji w porty i przystanie jachtowe, realizowanych przez samorządy lokalne.

Program regionalny podniósł jakość infrastruktury edukacyjnej na różnych jej poziomach. Szkoły wyższe w sferze związanej z dydaktyką także skorzystały ze wsparcia. Ciekawym przykładem jest Akademia Sztuki w Szczecinie. Swoją siedzibę, Pałac pod Globusem, wyremontowała, korzystając ze środków skierowanych na zachowanie dziedzictwa kulturowego. Ze środków RPOWZ przeznaczonych na rozwój bazy badawczo-rozwojowej Akademia pozyskała finansowanie na utworzenie Centrum Przemysłów Kreatywnych.

W sferze zdrowia inwestowaliśmy w największym stopniu w modernizację infrastruktury szpitali wojewódzkich. One będą głównym beneficjentem Programu Regionalnego także w obecnym okresie programowania.

Czy wejście w kolejną perspektywę łączy się z pokonywaniem nowych barier?

Mamy świadomość, że w obecnej perspektywie pieniądze są „trudniejsze” dla beneficjentów, i to w wielu obszarach. W Polsce mamy problemy z innowacyjnością. Dobrze, że podnosimy poprzeczkę dla przedsiębiorców. Pytanie jednak, czy te wymagania nie są zbyt wysokie. Jeśli chodzi o budowanie atrakcyjności inwestycyjnej, zmieniły się warunki korzystania ze wsparcia. Tego typu projekty realizowane przez samorządy są obciążone większym ryzykiem.

Skala wyzwań postawionych przed programami perspektywy 2014-2020 jest większa. Chodzi o takie rozłożenie akcentów, które pozwoli skoncentrować wsparcie na realizacji najważniejszej dla UE strategii Europa 2020. Ona wyznacza odpowiednie ukierunkowanie interwencji na 11 celach tematycznych związanych ze wzrostem inteligentnym, zrównoważonym i włączającym społecznie. W programach regionalnych, współfinansowanych z EFRR i EFS, wykorzystujemy aż 10 z nich.

Jednym z największych wyzwań są określone oczekiwania w zakresie podniesienia poziomu innowacyjności. Gwarantem wysokiej innowacyjności regionalnej gospodarki ma być bardziej aktywna współpraca jednostek naukowych z biznesem i rozwój działalności badawczo-rozwojowej.

Wyzwania to jedno, a drugie to warunki, które trzeba było spełnić choćby w obszarze transportu, odpadów, ochrony zdrowia czy inteligentnych specjalizacji.

Warunki *ex ante* to też jest nowe rozwiązanie, które ma przekładać się na zmianę w określonych obszarach, tak by interwencja środków europejskich była trwalsza i bardziej odczuwalna. Tych warunków jest wiele, przeważająca ich część – do spełnienia na poziomie centralnym. Te, z którymi musimy mierzyć się na poziomie regionalnym, częściowo udało się nam zrealizować. Liczymy, że do końca roku spełnimy pozostałe. Komisja Europejska w listopadzie br.

zaakceptowała naszą *Strategię Rozwoju Inteligentnych Specjalizacji*. Dokument, który przedłożyliśmy, został oceniony bardzo wysoko. Nie było do niego uwag.

Czy opóźnienia w spełnieniu warunków *ex ante* i w uruchomieniu programu mogą mieć wpływ na osiągnięcie kamienia milowego na początku 2018 r.?

Trudno jest mówić o jakimś znaczącym opóźnieniu w realizacji Programu. Patrząc przez pryzmat tego, jak startowała poprzednia perspektywa, to z pewnością możemy mówić o tym, że dla nowej zdecydowanie za późno rozpoczęły się negocjacje z Komisją Europejską. To miało wpływ na przesunięcie startu Programu. Ale tempo uruchamiania wsparcia w ramach RPOWZ wcale nie jest niższe niż w poprzedniej perspektywie. Dzisiaj już, w drugim roku realizacji Programu, ok. 60% alokacji, czyli ponad 4 mld zł, znajduje się w uruchomionych naborach. To jeszcze nie przekłada się w pełni na poziom kontraktacji, jakiego byśmy sobie życzyli. Ale zasiew nastąpił i niedługo czekają nas żniwa.

Czy wskaźniki kontraktacji i certyfikacji wydatków na koniec tego roku są zadowalające?

Spodziewamy się, że będą zadowalające i pozwolą na osiągnięcie wartości, które założyliśmy na koniec 2018 r., czyli w terminie, dla którego dokonywana będzie śródkresowa ocena realizacji Programu. Chociaż rzeczywiście dzisiaj opieramy się na prognozach i założeniach i nie mamy stuprocentowej pewności, czy we wszystkich obszarach te tzw. ramy wykonania będą osiągalne. Natomiast to, co robimy, realizując Program, jest stale rozpatrywane przez pryzmat zapisanych w nim zobowiązań. Spodziewamy się, że ten rok zakończymy kontraktacją na poziomie ok. 15%.

Województwo ma pozytywne doświadczenia w zakresie korzystania z instrumentów odnawialnych – JESSICA i JEREMIE. Jak to zostanie zdyskontowane w przyszłości? Będą dodatkowe środki odnawialne?

21 listopada tego roku Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego podpisał umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego dotyczącą wdrażania JEREMIE 2. Jako pierwsi w Polsce angażujemy środki Europejskiego Funduszu Społecznego w instrumenty odnawialne. Dzięki temu stworzymy nową ofertę nisko oprocentowanych pożyczek dla osób zakładających działalność gospodarczą.

Z obecnego Programu Regionalnego na nowe instrumenty zwrotne przeznaczamy pulę 400 mln zł. Będzie to oferta dla firm z sektora MŚP oraz dla osób planujących zakładanie działalności gospodarczej. Wsparcie w większości przeznaczymy na działania z zakresu podnoszenia konkurencyjności i rozszerzania działalności gospodarczej. Nadal w ofercie będą wejścia kapitałowe, które obejmą zarówno start-upy, jak i już istniejące firmy (dzięki inwestorowi zyskają potencjał do znacznie szybszego rozwoju).

Potwierdzenie kierunku naszych działań odnajdujemy w projekcie rządowej *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju*, która kładzie duży akcent na mechanizmy finansowania zwrotnego. Jestem zdania, że docelowo ich wykorzystanie pozwoli w sposób stały finansować działania prorozwojowe w regionach. Na dzień dzisiejszy zarówno JEREMIE, jak i JESSICA kontynuują swoją misję.

Ale docelowym planem województwa jest zbudowanie wehikułu finansowego, który pozwoli prowadzić naszą politykę gospodarczą z wykorzystaniem będących w obiegu środków zwrotnych.

Zaangażował się pan w dyskusję o przyszłości polityki spójności. Toczyła się ona zarówno na forum Europejskiego Komitetu Regionów, jak i w czasie spotkań ekspertów reprezentujących regiony. Podczas Zgromadzenia Ogólnego Związku Województw RP przyjęło wspólne stanowisko w tej sprawie. W jaką stronę powinna zmierzać polityka spójności?

Na poziomie europejskim już rozpoczyna się debata dotycząca polityki spójności po roku 2020. To dobrze, bo daje nam to czas, by pakiet legislacyjny dla kolejnej perspektywy poznać zdecydowanie wcześniej, a być może uruchomić ją 1 stycznia 2021 r. Poprzednich perspektyw w takim tempie nie udawało się uruchamiać. Przesunięcia w czasie były dość znaczne.

23 listopada br. w Kołobrzegu Zgromadzenie Ogólne Związku Województw RP przyjęło wspólne stanowisko polskich regionów na temat przyszłości polityki spójności. Kluczowe jest wskazanie, że powinna być ona kontynuowana i traktowana jako główna polityka rozwojowa UE. Głos regionów w sprawie polityki spójności po 2020 r. jest tym bardziej uzasadniony, że dysponują one znacznym doświadczeniem oraz sukcesami w zarządzaniu środkami polityki spójności o dużej skali. Wnoszą niepodważalny i wymierny wkład w realizację celów polityki spójności. Nie chcemy w debacie europejskiej przyjąć pozycji defensywnych i bronić tej polityki wyłącznie poprzez wskazywanie, że nadal potrzebujemy dużo pieniędzy.

Uznajemy politykę spójności za narzędzie do niwelowania dysproporcji rozwojowych w poszczególnych częściach Unii Europejskiej na poziomie pojedynczych regionów. A jednocześnie za gwarant pełnej realizacji idei wspólnego rynku. Tak rozumiana polityka spójności powinna obejmować wszystkie europejskie regiony, choć oczywiście musi różnicować swoją interwencję w zależności od poziomu ich zamożności oraz specyfiki. To w polityce spójności – z uwagi na to, że jako jedyna unijna polityka horyzontalna dostarcza wymiernych efektów dostrzegalnych na poziomie lokalnym – należy dopatrywać się podstaw dla utrwalania tożsamości europejskiej. Polityka spójności musi być też gotowa na nowe wyzwania, przed którymi staje Unia. Powinna odpowiedzieć na problemy demograficzne czy związane z migracją. Nie może być jednak traktowana jak polityka zarządzania kryzysowego, lecz być długofalową, tworzącą stabilne ramy dla rozwoju strategią działania.

Trochę ubolewam, że przez pryzmat pieniędzy zapominamy o największych wartościach Unii Europejskiej – a więc stabilizacji, pokoju, świata bez granic. Za bardzo do tego się przyzwyczailiśmy – traktujemy te wartości jakby były dane nam na zawsze. Powinniśmy podkreślać, że Unia Europejska to nie są tylko pieniądze. One są jedynie narzędziem do budowania wspólnego domu – otwartego i bezpiecznego.

Najważniejsze obecnie jest to, że polskie regiony już zabrały głos w sprawie przyszłości. W ten sposób stwarzamy sobie realne możliwości wpływu na przebieg i rezultaty tej debaty.

Rozmawiał Jerzy Gontarz

SIEDEM LAT DLA REGIONU

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2007-2013 zrealizowano 1701 projektów o łącznej wartości ponad 6,3 mld zł. Suma dofinansowania z Funduszy Europejskich wyniosła 52,8% wartości projektów, czyli ponad 3,3 mld zł*.

Zrealizowane projekty przyczyniły się do podniesienia jakości życia mieszkańców Pomorza Zachodniego, wzbogaciły ofertę inwestycyjną, kulturalną i turystyczną województwa, odmieniły wiele zaniedbanych miejsc i zwiększyły konkurencyjność działających na terenie regionu firm. Przedsięwzięcia były realizowane w ramach ośmiu osi priorytetowych, a każdej z nich przyporządkowano oddzielny budżet (alokację) z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

*Postęp finansowy na podstawie raportu wygenerowanego 22 listopada 2016 r. z systemu KSI (SIMIK 2007-2013), postęp rzeczowy na podstawie danych wygenerowanych 27 lipca 2016 r. z systemu LSI oraz KSI (SIMIK 2007-2013). Postęp dotyczący Inicjatywy JEREMIE wg Sprawozdania z Postępu – Inicjatywa JEREMIE w Województwie Zachodniopomorskim za III kwartał 2016 r., udostępnionego przez Bank Gospodarstwa Krajowego, stan na koniec X 2016 r.

Oś 1. Gospodarka – innowacje – technologie

W ramach tej osi zrealizowano rekordową liczbę projektów. Było ich aż 1034, czyli 60% spośród wszystkich, które otrzymały dofinansowanie. Wsparcie uzyskały głównie mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa. Ze środków w ramach Inicjatywy JEREMIE skorzystało już 5558 firm. Wśród nich 23% przedsiębiorstw dopiero rozpoczynało działalność. Dzięki zrealizowanym projektom utworzono 2529 miejsc pracy i wdrożono wiele innowacyjnych rozwiązań. W ramach 39 projektów doszło do bardzo ścisłej współpracy instytucji badawczych i przedsiębiorstw.

Oś 2. Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej

Średnia wartość projektu zrealizowanego w ramach tej osi wyniosła ponad 11 mln zł, a średnia wartość dofinansowania to przeszło 7,3 mln zł. W obu wypadkach to poziomy najwyższe w ramach RPOWZ. Modernizacja objęła 203 km linii kolejowych, na które wyjechało 10 nowych szynobusów. Dodatkowo wyremontowano 12 elektrycznych zespołów trakcyjnych (EN-57). Sieć drogowa województwa wzbogaciła się o ponad 400 km nowych i przebudowanych dróg, mostów i wiaduktów. Oszczędności wynikające z inwestycji w transport szacowane są na ok. 1,1 mld zł rocznie.

Oś 3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Realizowane projekty polegały głównie na zwiększaniu dostępu do internetu i usług cyfrowych. Wybudowano ponad 1026 km sieci szerokopasmowego internetu, a ponad 62 tys. osób może korzystać z publicznych punktów dostępu do internetu, tzw. PIAP.

Oś 4. Infrastruktura ochrony środowiska

Inwestycje dotyczyły gospodarki wodno-ściekowej, energii odnawialnej, selektywnej zbiórki odpadów, a także ochrony przeciwpożarowej. Ponad 3700 osób zostało przyłączonych do sieci wodociągowej, a ponad 20 tys. do kanalizacyjnej. Dofinansowanie pozwoliło na wyprodukowanie 159 706,63 MWh energii ze źródeł odnawialnych, m.in. z siłowni wiatrowych.

Oś 5. Turystyka, kultura i rewitalizacja

Co dziesiąta złotówka wydana podczas realizacji projektów wzbogaciła ofertę turystyczną i kulturalną województwa. Zmodernizowano lub wybudowano 100 obiektów infrastruktury turystycznej i 32 obiekty kultury. Z Inicjatywy JESSICA dofinansowano 10 projektów rewitalizacyjnych na terenie całego województwa poza Szczecińskim Obszarem Metropolitalnym (SOM).

Oś 6. Rozwój funkcji metropolitalnych

Projekty mają charakter podobny do tych wspieranych w osi 5. Z Inicjatywy JESSICA wsparło 8 projektów. Na obszarze Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego powstało lub zostało zmodernizowanych 30 obiektów kulturalnych. Dzięki dofinansowaniu zakupiono tabor komunikacji miejskiej o pojemności 10,5 tys. miejsc.

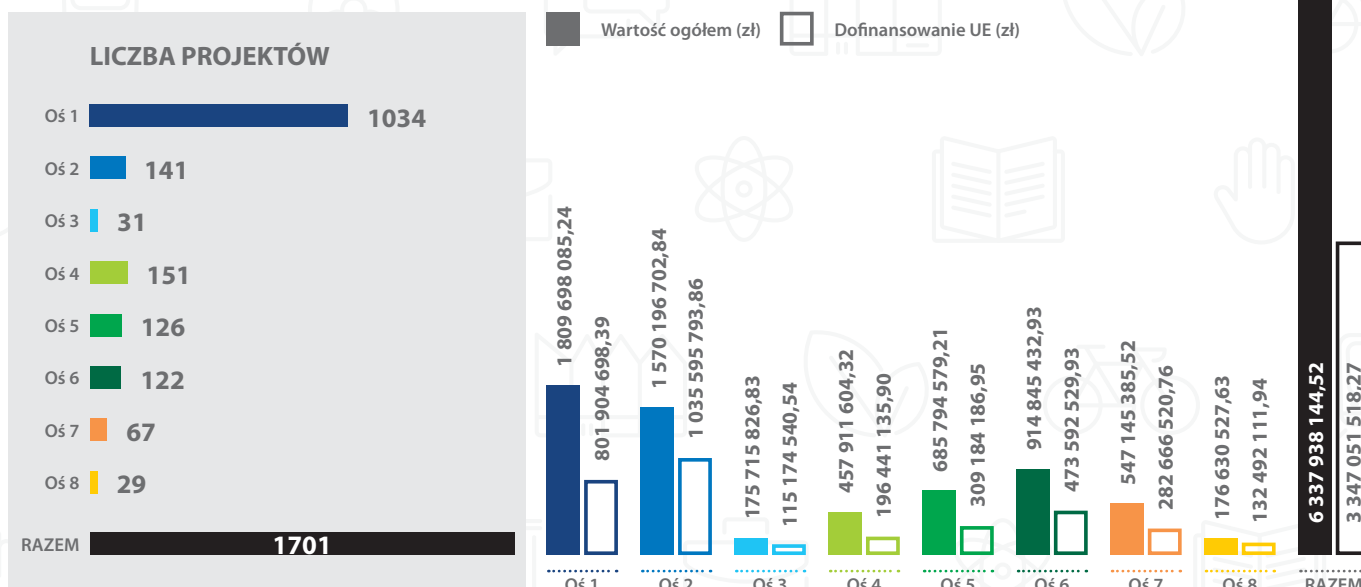
Oś 7. Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia

Zmodernizowano 15 szpitali. Zakupiono 2766 sztuk sprzętu medycznego, na którym przeprowadzono już ponad 280 tys. badań medycznych. 32 projekty dotyczyły inwestycji z zakresu infrastruktury edukacyjnej. Dofinansowano zarówno gimnazja, jak i szkolnictwo zawodowe i wyższe. Z powstałej infrastruktury korzysta dziś ponad 543 tys. osób.

Oś 8. Pomoc techniczna

Z pomocy technicznej sfinansowano działania promocyjne i informacyjne służące upowszechnianiu wiedzy o programie, a także wspierające beneficjentów w rozliczaniu projektów. Przeprowadzono też ponad 1200 szkoleń, warsztatów, treningów i wizyt studyjnych. W szkoleniach wzięło udział niemal 5700 potencjalnych beneficjentów.

PROJEKTY ZREALIZOWANE W RAMACH RPOWZ 2007-2013

Filharmonia w Szczecinie

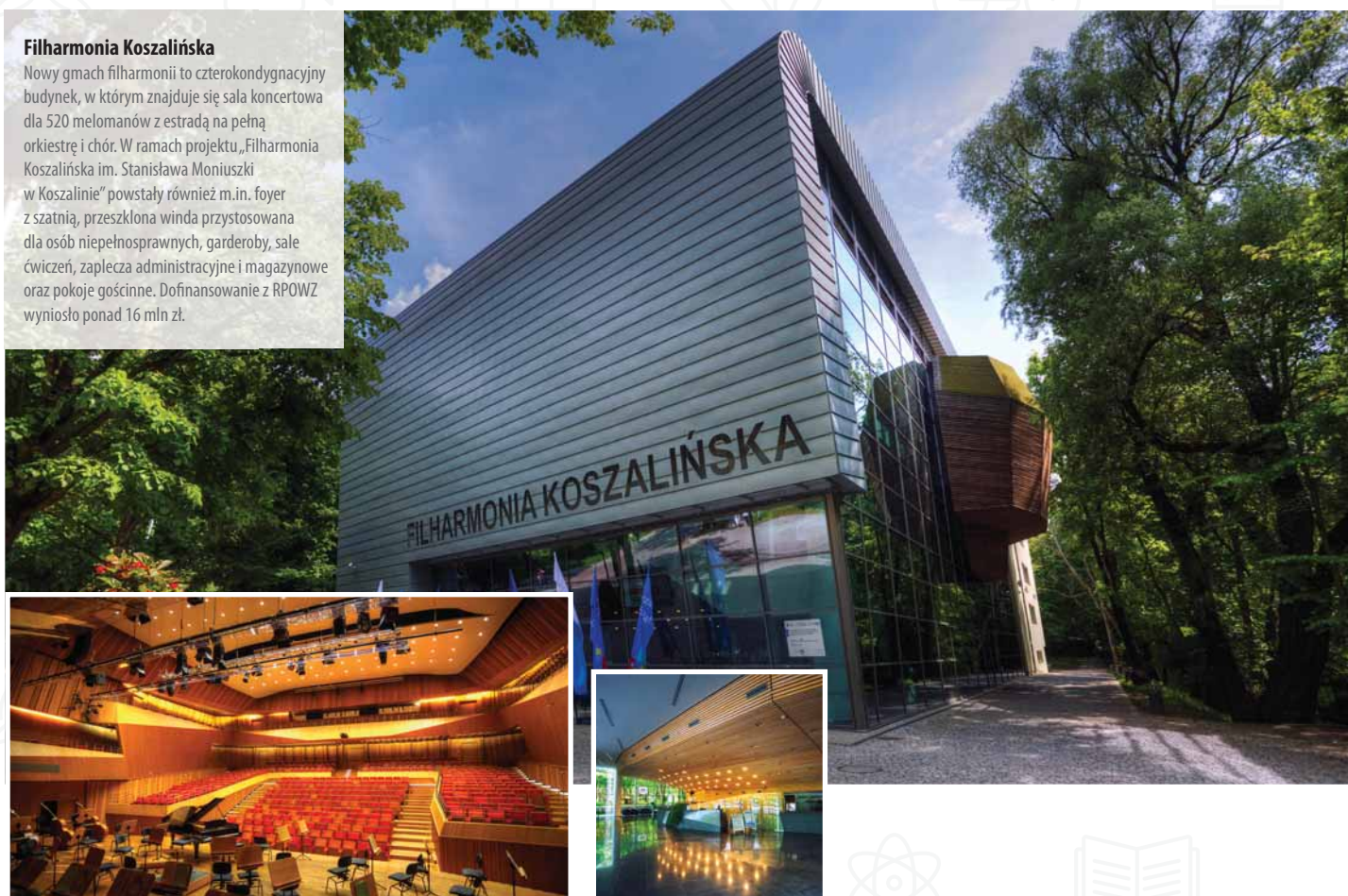
Oryginalny gmach, przypominający wierzchołek góry lodowej, jest laureatem wielu nagród architektonicznych (m.in. otrzymał nagrodę im. Mies van der Rohe w 2015 r.) i nowym symbolem Szczecina. W dwóch salach koncertowych może się pomieścić ponad tysiąc osób. W obiekcie znajdują się też m.in. galeria sztuki i ogólnodostępna przestrzeń publiczna. Projekt „Filharmonia Szczecińska im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie” pozyskał ponad 31 mln zł z RPOWZ.

Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFOMAN

Filharmonia Koszalińska

Nowy gmach filharmonii to czterokondygnacyjny budynek, w którym znajduje się sala koncertowa dla 520 melomanów z estradą na pełną orkiestrę i chór. W ramach projektu „Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki w Koszalinie” powstały również m.in. foyer z szatnią, przeszklona winda przystosowana dla osób niepełnosprawnych, garderoby, sale ćwiczeń, zaplecza administracyjne i magazynowe oraz pokoje gościnne. Dofinansowanie z RPOWZ wyniosło ponad 16 mln zł.

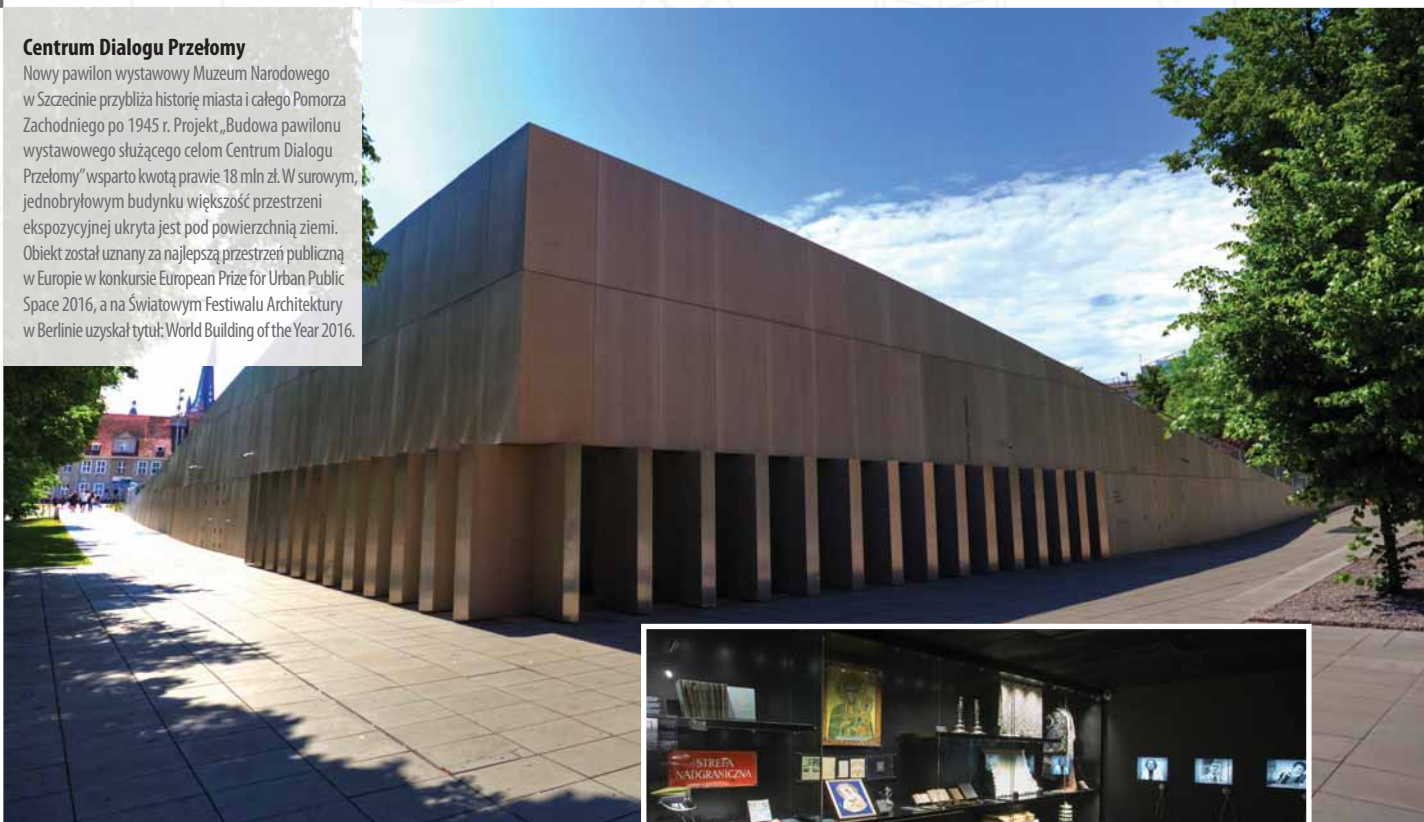

Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFOMAN

Centrum Dialogu Przełomy

Nowy pawilon wystawowy Muzeum Narodowego w Szczecinie przybliża historię miasta i całego Pomorza Zachodniego po 1945 r. Projekt „Budowa pawilonu wystawowego służącego celom Centrum Dialogu Przełomy” wsparto kwotą prawie 18 mln zł. W surowym, jednobryłowym budynku większość przestrzeni ekspozycyjnej ukryta jest pod powierzchnią ziemi. Obiekt został uznany za najlepszą przestrzeń publiczną w Europie w konkursie European Prize for Urban Public Space 2016, a na Światowym Festiwalu Architektury w Berlinie uzyskał tytuł: World Building of the Year 2016.

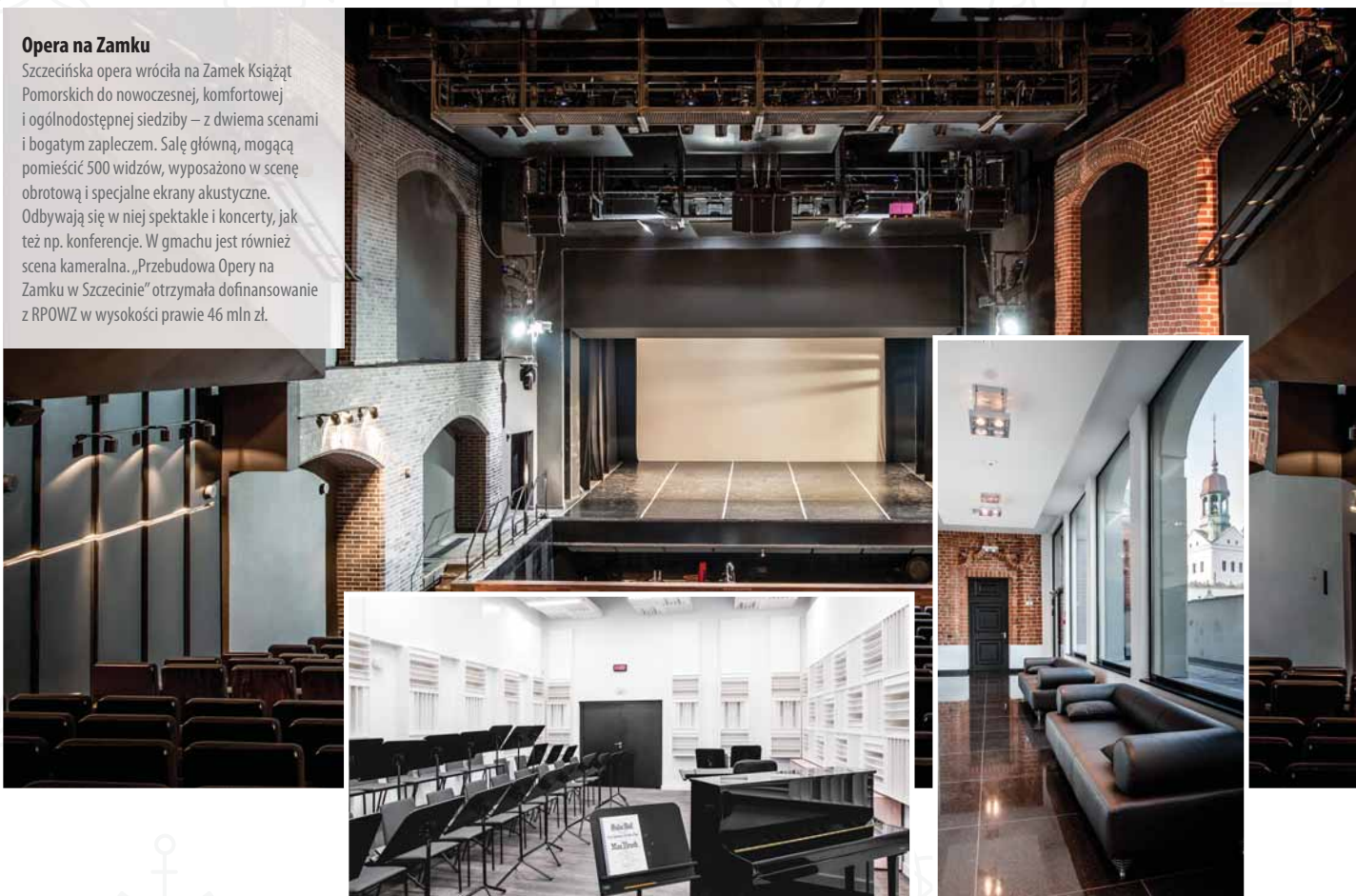
Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFO MAN

Opera na Zamku

Szczecińska opera wróciła na Zamek Książąt Pomorskich do nowoczesnej, komfortowej i ogólnodostępnej siedziby – z dwiema scenami i bogatym zapleczem. Salę główną, mogącą pomieścić 500 widzów, wyposażono w scenę obrotową i specjalne ekrany akustyczne. Odbywają się w niej spektakle i koncerty, jak też np. konferencje. W gmachu jest również scena kameralna. „Przebudowa Opery na Zamku w Szczecinie” otrzymała dofinansowanie z RPOWZ w wysokości prawie 46 mln zł.

Fot. Adam Słomski / Archiwum Opery na Zamku

RCK w Kołobrzegu

Regionalne Centrum Kultury służy zarówno mieszkańcom, jak i turystom wypoczywającym nad morzem. Obiekt posiada salę widowiskową na 300 osób oraz scenę plenerową, kawiarnię z tarasem, a także część rekreacyjną położoną w parku. Na scenach Centrum prezentowane są koncerty, spektakle teatralne i filmy oraz twórczość amatorska. Realizację projektu „Regionalne Centrum Kultury w Kołobrzegu – etap II” RPOWZ wsparło kwotą ponad 9 mln zł.

Fot. Maciej Biedowski

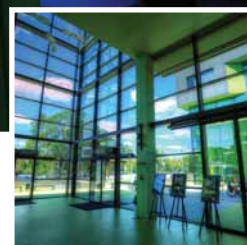

Technopark Pomerania

W ramach projektu „Budowa i wyposażenie I Etapu Pomerania Technopark w Szczecinie przy ul. Niemierzyńskiej” zostały wybudowane i kompleksowo wyposażone centra innowacji, inkubacji biznesu i komputerowe o łącznej powierzchni ponad 10 tys. m². Z infrastruktury szkoleniowej, informatycznej i biurowo-laboratoryjnej mogą korzystać na preferencyjnych warunkach innowacyjne przedsiębiorstwa działające na terenie Pomorza Zachodniego. Inwestycję dofinansowano kwotą ponad 28 mln zł.

Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFOMAN

Zachodniopomorski Szlak Żeglarski

Realizacja 27 mniejszych projektów złożyła się na „Zachodniopomorski Szlak Żeglarski” – inwestycję wspartą przez RPOWZ kwotą prawie 56 mln zł. W ramach przedsięwzięcia zmodernizowano lub zbudowano nowoczesne i bogato wyposażone porty jachtowe nad dolną Odrą, jeziorem Dąbie, Zalewem Szczecińskim i Morzem Bałtyckim. Odległości pomiędzy nimi nie przekraczają kilku godzin spokojnej żeglugi, co czyni szlak dostępnym również dla mniej zaawansowanych żeglarzy.

Fot. Konrad Królikowski

Most Brdowski

Prowadzenie biznesu na Ostrowie Brdowskim w Szczecinie jest znacznie łatwiejsze dzięki powstaniu przeprawy drogowej na Odrze. Projekt „Połączenie mostowo-drogowe w celu skomunikowania terenów inwestycyjnych Gryfia Biznes Park” polegał na wybudowaniu stalowego mostu kratownicowego dla samochodów, wraz z drogami dojazdowymi, parkingiem, ścieżką rowerową i oświetleniem. RPOWZ wsparło inwestycję kwotą ponad 29 mln zł.

Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFOMAN

Kolej na lotnisko

Dzięki realizacji projektu „Modernizacja regionalnej linii kolejowej 402 Goleniów–Kołobrzeg wraz z budową łącznicy do portu lotniczego Szczecin/Goleniów”, wspartego kwotą ponad 41 mln zł, Szczecin i Kołobrzeg uzyskały bezpośrednie połączenie kolejowe z lotniskiem w Goleniowie. Podróż ze Szczecina trwa ok. 45 min., z Kołobrzegu o godzinę dłużej. Połączenie kolejowe z portem lotniczym zwiększyło atrakcyjność gospodarczą i turystyczną wszystkich miejscowości na tej trasie.

Fot. Cezary Skórka (lotnicze); archiwum UMWZ

Szynobusy

Łącznie 3 tys. pasażerów może przewozić tabor, o który regionalna kolej wzbogaciła się dzięki projektowi „Wykonanie i dostawa 10 sztuk autobusów szynowych o napędzie spalinowym”. Nowoczesne szynobusy obsługują m.in. linie łączące Szczecin z Koszalinem i Kołobrzegiem. Zakupione składy emitują mniej substancji szkodliwych i hałasu niż inne użytkowane spalinowe pojazdy kolejowe. RPOWZ wsparło inwestycję kwotą ponad 122 mln zł.

Fot. Arkadiusz Rutkowski / INFOWAN

JEREMIE NAPĘDZA ROZWÓJ

Niektórzy specjaliści nazywają Inicjatywę JEREMIE *perpetuum mobile*, bo dzięki niej wydawane środki wracają do systemu i mogą ponownie wesprzeć nowe przedsięwzięcia. Województwo zachodniopomorskie jest jednym z liderów wykorzystania pieniędzy w ramach tego instrumentu finansowego. Każda pożyczona złotówka została zainwestowana już trzykrotnie!

Tematami tegorocznej, piątej edycji Zachodniopomorskiego Dnia Instrumentów Inżynierii Finansowej (ZDIIF) było tworzenie od podstaw własnej firmy i rozwijanie działalności gospodarczej. Dyskutowano także o tym, jak w województwie zachodniopomorskim sprawdza się wydatkowanie środków z instrumentów finansowych wdrażanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego.

Instrumenty zwrotne typu JEREMIE i JESSICA na trwałe wpisały się w obraz regionalnej gospodarki. Takie wydarzenia jak ZDIIF są zatem świetną okazją do wzajemnej wymiany doświadczeń, pokazywania dobrych praktyk oraz wyznaczania przyszłych kierunków. – Nikt już nie kwestionuje, czy powinniśmy rozwijać te instrumenty. Dziś dyskutujemy, jak je rozwijać. Inicjatywie JEREMIE zawdzięczamy bardzo dużo. Każda złotówka pożyczona przedsiębiorcom wracała do Banku Gospodarstwa Krajowego (BGK pełni funkcję menedżera Funduszu Powierniczego JEREMIE utworzonego przez Pomorze Zachodnie – przyp. red.), by wesprzeć kolejne inwestycje. Dzięki temu instrumentowi zwrotnemu wiele firm odniosło sukces – mówił podczas inauguracji ZDIIF Olgierd Geblewicz, marszałek województwa zachodniopomorskiego.

Realizacja innowacyjnych procesów produkcyjnych, unowocześnianie infrastruktury przedsiębiorstwa, budowa instalacji oszczędzających energię i tworzenie nowych miejsc pracy – tak przedsiębiorcy z województwa zachodniopomorskiego uzasadniali wnioski o wsparcie ze środków zwrotnych JEREMIE. Co ważne, szansę na dofinansowanie w ramach tego instrumentu mają nie tylko firmy działające w obszarze tzw. inteligentnych specjalizacji, lecz wszyscy przedsiębiorcy.

Instrumenty w wielkiej orkiestrze przedsiębiorczości

Funduszami powierniczymi w sześciu województwach zarządza Bank Gospodarstwa Krajowego. – Doświadczenia z siedmioletniego okresu są bardzo pozytywne. Liczby mówią same za siebie: mieliśmy do dyspozycji w sumie ponad 1,5 mld zł, wsparcie otrzymało 30 tys. przedsiębiorców w całej Polsce. O skali powodzenia może świadczyć to, że do naszego banku napływały pytania z regionów, w których nie było JEREMIE: dlaczego go nie ma i czy jest szansa na uruchomienie takiego wsparcia? Parametry instrumentu były zawsze konstruowane z uwzględnieniem specyfiki danego regionu, co także stanowi o sile tego instrumentu – tłumaczyła Patrycja Wolińska-Bartkiewicz, dyrektor zarządzający Pionem Funduszy Unijnych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Robert Michalski, zastępca dyrektora Wydziału Zarządzania Strategicznego UMWZ:

Inicjatywa JEREMIE jest niezwykłym instrumentem. W przypadku dotacji dostajemy jedno euro i wydajemy jedno euro. Tutaj pieniądze sukcesywnie pracują na rozwój kolejnych przedsiębiorstw. Efekt jest taki, że z kilku milionów kreujemy kilkanaście albo nawet kilkadziesiąt milionów złotych rzeczywistego wsparcia, co w przypadku dotacji jest po prostu niemożliwe.

Fot. Marcin Omelanczuk

W samym województwie zachodniopomorskim w ramach JEREMIE wsparcie uzyskało już ponad 5,5 tys. przedsiębiorstw. Pierwotnie na inwestycje przygotowano 280 mln zł, ale kwota ta urosła do ponad 300 mln zł, mimo że część środków wydano na koszty administracyjne, menedżera i pośredników finansowych. Popularyzowanie instrumentów finansowych wśród przedsiębiorców to jednak nadal wyzwanie, przed jakim stoją instytucje rozwijające przedsiębiorczość i aktywizujące rynek pracy – chociażby Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego i Wojewódzki Urząd Pracy. Choć Pomorze Zachodnie należy do liderów w korzystaniu ze środków JEREMIE, to wciąż jest jeszcze spora grupa przedsiębiorców, która nie wie, że mogłaby korzystać z nisko oprocentowanych kredytów.

Nowości dla przedsiębiorców

– Wracają do nas pieniądze minionego rozdania, czyli ok. 430 mln zł, które były zainwestowane w zachodniopomorskie firmy w ramach instrumentów odnawialnych. Do tego należy doliczyć 400 mln zł przeznaczonych na ten cel z Programu Regionalnego na lata 2014-2020. Do dyspozycji zachodniopomorskich przedsiębiorców będzie zatem prawie miliard złotych – podkreślał marszałek Olgierd Geblewicz. Doświadczenie w korzystaniu z instrumentów zwrotnych oraz pozostające w obrocie środki odnawialne będą stale wspierać rynek także po roku 2020, gdy polskie regiony otrzymają prawdopodobnie już mniejsze fundusze unijne na rozwój.

Wśród nowości, jakie pojawiły się w ostatnim czasie na rynku instrumentów finansowych, są tzw. wejścia kapitałowe. – Jesteśmy jednym z dwóch województw w Polsce, które postanowiły część swoich unijnych środków przeznaczyć na instrument kapitałowy. W porównaniu z pożyczkami czy poręczeniami jest to trudniejsze narzędzie. Ryzykujemy swoimi pieniędzmi, stając się współwłaścicielami danej firmy, a kiedy biznes odnosi sukces, odsprzedajemy swoje udziały właścicielom bądź innemu inwestorowi – wyjaśniał Robert Michalski, zastępca dyrektora Wydziału Zarządzania Strategicznego UMWZ. Ryzyko jest, ale to podejście pokazuje, że władzom regionu zależy na efektywnym rozwijaniu zachodniopomorskiej gospodarki z użyciem również bardziej zaawansowanych narzędzi finansowych.

W ramach JEREMIE zostanie też uruchomiony nowy produkt w postaci dużych pożyczek inwestycyjnych, aż do 20 mln zł. Docelowo będą one przeznaczane na wspieranie firm, które mają już za sobą pierwsze etapy rozwoju, ale chciałyby rozwijać swoją działalność na dużą skalę. Techniczne aspekty aplikowania o środki odnawialne z poszczególnych produktów finansowych były omawiane podczas części warsztatowej, jaka towarzyszyła ZDIIF.

Jakie jeszcze instrumenty odnawialne proponowane będą przedsiębiorcom w ramach obecnego Regionalnego Programu Operacyjnego? – Chcemy, aby nowa oferta pojawiła się w pierwszym kwartale 2017 r. Oprócz znanych produktów, takich jak pożyczki oraz poręczenia do 1 mln zł, zamierzamy zaoferować firmom duże pożyczki inwestycyjne do 10 mln zł, pojawiają się także środki na wspomniane wcześniej wejścia kapitałowe – dodawał Robert Michalski.

Długa lista osiągnięć

Jak szacuje Wojewódzki Urząd Pracy, miniona perspektywa unijna i umiejętne dysponowanie środkami zaowocowało wymierną pomocą, którą uzyskało wiele firm, do dzisiaj doskonale radzących sobie na rynku. Pozyskane pożyczki były dla przedsiębiorców szansą na rozwijanie działalności, zakup nowego sprzętu, obsługę

Fot. Marcin Omelańczuk

ZDIIF to otwarte spotkanie sprzyjające dyskusji na temat rozwoju województwa zachodniopomorskiego

kolejnych klientów. A wszystko to sprzyja powstawaniu kolejnych miejsc pracy. – Dysponowaliśmy środkami, które w znaczący sposób przyczyniały się do aktywizacji przedsiębiorców, ale także do inspirowania młodych ludzi do zakładania własnej działalności gospodarczej. W większości przypadków w poprzedniej perspektywie były to bezzwrotne dotacje, teraz te proporcje odwracają się i silniejszy akcent położony będzie na instrumenty zwrotne. Cały czas mamy nadzieję, że osoby szukające pomysłu na siebie i planujące założenie własnej firmy ofertę znajdą w instrumentach finansowych – mówił Andrzej Przewoda, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Współorganizatorem V Zachodniopomorskiego Dnia Instrumentów Inżynierii Finansowej była Zachodniopomorska Agencja Rozwoju Regionalnego, która aktywnie wspiera przedsiębiorców w pozyskiwaniu pieniędzy na rozwój działalności. Prezes Magdalena Kotnis widzi ogromny potencjał w młodych firmach i zapewnia, że debiutanci na rynku mogą liczyć na pomoc. – Jesteśmy bardzo dumni z naszej pożyczki akademickiej, bo to jedyna tego typu inicjatywa, zapoczątkowana w naszym województwie i oferowanej studentom, absolwentom czy pracownikom naukowym uczelni, wchodzącym do biznesu. Cieszy się ona bardzo dużym zainteresowaniem. Wśród chętnych jest właśnie rozdysponowywana druga tura pożyczek – wyjaśnia. – W planach mamy też preferencyjne pożyczki do miliona złotych na zero procent lub maksymalnie pół procenta, bez opłat i prowizji – dodaje.

V Zachodniopomorski Dzień Instrumentów Inżynierii Finansowej przechodzi do historii jako otwarte spotkanie sprzyjające dyskusji na temat rozwoju województwa zachodniopomorskiego. W wydarzeniu wzięło udział kilkaset osób – samorządowców, przedsiębiorców i ekspertów.

Michał Kaczmarek

Fot. Marcin Omelańczuk

Tworzenie od podstaw własnej firmy i rozwijanie działalności gospodarczej to tematy tegorocznego ZDIIF

PRZYJACIEL MŁODYCH PRZEDSIĘBIORCÓW

Wśród przedsiębiorców z Pomorza Zachodniego, którzy otrzymali wsparcie w ramach instrumentu finansowego JEREMIE, znaczącą część stanowią start-upy. Miarą ich sukcesu jest zdobywanie nowych klientów, zatrudnianie kolejnych pracowników i ekspansja na zagraniczne rynki. To właśnie oni są najlepszą wizytówką skuteczności instrumentów finansowych.

Jednym z podmiotów oferujących wsparcie kapitałowe młodym przedsiębiorcom w ramach Inicjatywy JEREMIE jest fundusz IQ Pomerania. Inwestuje on – na poziomie seed, start-up oraz early-stage – w projekty i firmy, które prowadzą lub zamierzają rozpocząć swoją działalność na terenie województwa zachodniopomorskiego oraz do tej pory nie korzystały z pomocy unijnej. Selekcja projektów oparta jest przede wszystkim na dokładnej analizie modelu biznesowego oraz ocenie potencjału przedsięwzięcia.

– Przyglądamy się spółkom, sprawdzamy, jakie mają plany i czy model biznesowy przystaje do realiów rynkowych. Zrobiliśmy do tej pory 12 wejść kapitałowych, a w planach mamy około 20. Wszystkie to start-upy, które już powstały albo dopiero dzięki współpracy z nami klaruje się forma ich działania. Nie mamy ograniczenia co do branż, co jest dużym plusem w procesie weryfikacji interesujących pomysłów obecnych na rynku. Mamy kilka start-upów typowo informatycznych, ale część to telemedycyna czy pomysły związane z branżą morską – wyjaśnia Szymon Klimas, prezes zarządu IQ Pomerania. Fundusz zainwestował w start-upy ponad 800 tys. zł. Pierwsze z nich już zaczynają przynosić dochody. Do kilku projektów znaleziono współinwestorów, co świadczy o tym, że pomysły młodych przedsiębiorców budzą zainteresowanie.

ETAPY INWESTOWANIA W INNOWACYJNE FIRMY

- Seed – finansowanie działań poprzedzających założenie firmy: wskazanie, czy i jaki firma posiada potencjał na skomercjalizowanie pomysłu i osiągnięcie zadowalających zysków
- Start-up – finansowanie działań związanych z zaistnieniem firmy na rynku: stworzenie bazy produkcyjnej, struktury organizacyjnej (w tym rekrutacja pracowników) oraz pierwsze działania marketingowe
- Early-stage – finansowanie działań związanych z budowaniem silnej pozycji rynkowej firmy: rozbudowa zdolności produkcyjnych, dalsza rekrutacja pracowników, budowanie i rozszerzanie sieci sprzedaży.

Źródło: Portal innowacji, www.pi.gov.pl

NOWA PERSPEKTYWA UNIJNA TO OKAZJA, BY ROZWIJAĆ DZIAŁALNOŚĆ, SZUKAĆ INSPIRACJI I STARAĆ SIĘ O WSPARCIE NP. Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH TAKICH JAK JEREMIE

Wsparcie dla debutantów

Bez pieniędzy nie można rozkręcić biznesu, a banki niestety nie zawsze przychylnie ustosunkowują się do wniosków młodych przedsiębiorców. Ci, którym udało się osiągnąć sukces dzięki środkom z Inicjatywy JEREMIE, polecają debutantom korzystanie z tego funduszu. Do niedawna nikomu nieznani, dzisiaj sami mogą być stawiani za wzór.

Firma 4Tech powstała w 2014 r. Założeniem było stworzenie marki, która przyniesie dumę miastu Koszalin. Przedsiębiorcy zajęli się produkcją okien i stolarki okiennej. Pożyczka pozwoliła im na uatrakcyjnienie oferty. Dzięki wypracowanym zyskom spółka poszerzyła zakres prac i poza oknami zajmuje się także wytwarzaniem hal namiotowych. – Nasze obroty zwiększyły się i bez żadnych problemów pozyskujemy klientów na zagranicznych rynkach: w Belgii, Francji czy Niemczech. Firma zatrudnia obecnie prawie 50 osób i jest to bardzo dynamiczny wzrost. Współpracując z nami ekipy monterskie to dodatkowe 20 osób. Marzyliśmy o małej, skromnej firmie, a tymczasem urosło z tego spore przedsiębiorstwo, co oczywiście bardzo nas cieszy, pozwala z optymizmem patrzeć w przyszłość i snuć dalsze plany rozwoju – wyjaśnia Damian Martusewicz, członek zarządu 4Tech.

Marta Scheibe, prezes zarządu firmy Klasomat, z kolei skorzystała ze wsparcia instrumentu kapitałowego. – Pod koniec 2015 r. zainicjowaliśmy przygotowania do uruchomienia projektu Klasomat. Rozpoczęły się poszukiwania inwestorów i tak natrafiłmy na JEREMIE. Pomysł spodobał się i podjęliśmy współpracę z fundu-

Marta Scheibe, prezes zarządu firmy Klasomat:

Uruchomienie systemu w tak szybkim tempie byłoby niemożliwe bez wsparcia instrumentów finansowych

Fot. Marcin Omelańczuk

szem IQ Pomerania. W kwietniu tego roku podpisaliśmy umowę, we wrześniu Klasomat wystartował – mówi Marta Scheibe. Klasomat to w pełni elastyczny system do zbierania i monitorowania składek pieniężnych na dowolne cele, np. wycieczki klasowe czy spotkania z przyjaciółmi. – Uruchomienie tego systemu w tak szybkim tempie byłoby niemożliwe bez wsparcia instrumentów finansowych. Pierwsze miesiące działania to duży sukces. Mamy tysiące klientów, a ich liczba z dnia na dzień rośnie. Rejestracja i pobieranie aplikacji jest darmowe, dzięki temu pozyskujemy grono zainteresowanych osób. Jesteśmy już na etapie rozwijania działań marketingowych i promocyjnych – dodaje pani prezes.

Pomysłów o podobnym potencjalne w województwie zachodniopomorskim jest bardzo dużo. Młodzi przedsiębiorcy rozpoczynający swoją biznesową drogę muszą tylko uwierzyć w powodzenie projektu i skontaktować się z instytucjami pośredniczącymi w dystrybucji środków z Inicjatywy JEREMIE.

Motywacja do działania

– Efekt synergii został osiągnięty. Instrumenty finansowe wypełniły istniejącą lukę i kiedy ktoś nie może dostać dotacji czy kredytu w banku, korzysta ze wsparcia JEREMIE. I – jak pokazuje doświadczenie ostatnich lat – często odnosi spektakularne, biznesowe sukcesy. Cieszymy się, że firm, które możemy stawiać za wzór, jest coraz więcej – mówi Robert Michalski, zastępca dyrektora Wydziału Zarządzania Strategicznego UMWZ.

V Zachodniopomorski Dzień Instrumentów Inżynierii Finansowej – zakończony warsztatami dla przedsiębiorców – był inspirującą przestrzenią dla wszystkich, którzy mają pomysł, ale jeszcze brakuje im odwagi, by go zrealizować. Nowa perspektywa unijna to okazja, by rozwijać działalność, szukać inspiracji i starać się o wsparcie np. z instrumentów finansowych takich jak JEREMIE.

Michał Kaczmarek

Damian Martusewicz, członek zarządu 4Tech:

Marzyliśmy o małej, skromnej firmie, a tymczasem urosło z tego spore przedsiębiorstwo, co pozwala z optymizmem patrzeć w przyszłość i snuć dalsze plany rozwoju

Fot. Marcin Omelańczuk

ROZWÓJ POPRZECZ WSPÓŁPRACĘ

Co roku w październiku odbywa się w Brukseli OPEN DAYS – Europejski Tydzień Regionów i Miast. To największe na świecie spotkanie ekspertów, przedsiębiorców, samorządowców i przedstawicieli różnych organizacji, którzy dyskutują na temat rozwoju regionalnego.

Wszystko zaczęło się w 2003 r., kiedy to Komitet Regionów, czyli zgromadzenie przedstawicieli samorządów regionalnych i lokalnych Unii Europejskiej, zachęcił przedstawicielstwa regionów i miast w Brukseli do równoczesnego otwarcia swoich drzwi zwiedzającym. Wraz z upływem lat inicjatywa przerodziła się w OPEN DAYS – Europejski Tydzień Regionów i Miast. W tym roku wydarzenie zmieniło nazwę na Europejski Tydzień Regionów i Miast (ang. skrót: EUWRC). Chodziło o uniknięcie niejasności w kontekście „Dnia Otwartego”, jaki co roku w maju organizują w Brukseli wszystkie instytucje unijne z okazji „Dnia Europy”.

Po pierwsze: środowisko

Wykorzystanie Funduszy Europejskich, budżet UE i innowacyjność – to tematy omawiane corocznie. Pojawiają się także nowe zagadnienia wynikające z aktualnych priorytetów Unii Europejskiej. Podczas tegorocznego Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast takim tematem był zrównoważony rozwój, a zwłaszcza gospodarka o obiegu zamkniętym (ang.: *Circular Economy*). Dyskusja nad nim powiązana była z główną konkluzją szczytu klimatycznego, jaki odbył się w Paryżu w grudniu 2015 r. Wyznaczono wówczas ambitne zadanie zatrzymania globalnego ocieplenia na poziomie „znacznie poniżej 2°C”, a gospodarka o obiegu zamkniętym znakomicie się w ten cel wpisuje. Zakłada bowiem takie projektowanie produktów, by maksymalnie wydłużyć cykl ich życia poprzez możliwość naprawy, regeneracji i powtórnego użycia. Tym samym ograniczone zostanie zużycie surowców, zmniejszy się liczba składowanych odpadów oraz zwiększy ich wykorzystywanie w ramach odzysku i recyklingu.

W grudniu 2015 r. Komisja Europejska przyjęła pakiet na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym, w którym określono cele i źródła finansowania. W sumie około 150 mld euro w ramach polityki spójności może zostać przeznaczonych na budowanie zrównoważonej, przyjaznej środowisku gospodarki. Środki te zostaną uzupełnione przez inne unijne źródła finansowania w ramach programów: Horyzont 2020, LIFE i COSME. Z tej puli około 5,5 mld euro przeznaczono na usprawnienie gospodarowania odpadami w całej Europie.

Niektóre europejskie regiony już odkryły możliwości rozwoju innowacji w tej dziedzinie. Wykorzystują przy tym wsparcie unijnych funduszy. Dobrym przykładem jest belgijski projekt *Closing the Circle* (CtC) realizowany na składowisku Houthalen-Helchteren. Z zalegających tam odpadów odzyskuje się m.in. żużel, stal, miedź i inne metale. Ponadto materiały palne przetwarzane są w energię przy użyciu technologii plazmy wysokotemperaturowej. Dzięki temu innowacyjnemu rozwiązaniu 200 tys. rodzin zaopatrywanych będzie w energię przez okres 20 lat. Po wydobyciu i ponownym wykorzystaniu wszystkich odpadów składowisko zostanie przekształcone w rezerwat przyrody. *Closing the Circle* zainspirował twórców projektu *New-Mine* (finansowanego w ramach programu Horyzont 2020), dzięki któremu powstaje unijna sieć zajmująca się szkoleniami w zakresie sposobów odzyskiwania zasobów ze składowisk odpadów.

Prawdziwym hitem okazał się jednak projekt *Circular Ocean*, który otrzymał główną nagrodę RegioStars w kategorii „zrównoważony wzrost gospodarczy”, a publiczność uznała go za najlepszy

Europejski Tydzień Regionów i Miast to wydarzenie współorganizowane przez Komitet Regionów UE i Dykację Generalną ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej

spośród wszystkich finalistów. Celem tego ambitnego przedsięwzięcia – realizowanego w partnerstwie przez Wielką Brytanię, Grenlandię, Irlandię i Norwegię w ramach programu Interreg – było wypracowanie alternatywnych sposobów wykorzystania porzuconych sieci i lin rybackich na północnych krańcach Europy i w regionie arktycznym. W ramach projektu przeprowadzono próby pilotażowe nowych produktów wykonanych z sieci, w tym betonu zbrojonego, klinkieru i izolacji dachowej. Prowadzono też badania nad wykorzystaniem sieci rybackich do usuwania zanieczyszczeń z wody. Te praktyczne zastosowania pomogą w redukcji prawie 13 mln ton odpadów z tworzyw sztucznych, które każdego roku trafiają do oceanów. *Circular Ocean* jest też świetnym przykładem ciekawej i różnorodnej promocji. Oprócz prowadzenia strony internetowej zespół projektowy jest też aktywny na Twitterze i Facebooku. Pokazuje tam nie tylko swoje dokonania, ale zamieszcza wiele informacji na temat gospodarki o obiegu zamkniętym, zdobywając przy tym mnóstwo fanów. Taką ciekawostką jest m.in. wzmianka o tym, że na początku listopada piłkarze Bayernu Monachium wystąpili w koszulkach i butach z włókna wytworzonego na bazie plastikowych przedmiotów zebranych na nadmorskich plażach (artykuł i film dostępne na stronie: natureworldnews.com).

Przełom w polityce miejskiej UE

Polityka miejska to kolejny temat przewijający się podczas tegorocznego Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast. Nic dziwnego, gdyż przedstawiciele europejskich miast to znaczna część uczestników EUWRC, a obszary miejskie zamieszkuje 70% obywateli Unii i tworzą one 85% unijnego PKB. Pomyślny rozwój miast ma zatem duży wpływ na wzrost gospodarczy, społeczny i środowiskowy całej Europy.

Chociaż prowadzenie polityki miejskiej nie zostało jasno sprecyzowane jako obowiązek UE, wiele z unijnych polityk jest realizowanych w miastach i przez nie same. Przykładowo w *Planie inwestycyjnym dla Europy* (tzw. plan Junckera) na 10 priorytetów, aż 7 jest ściśle powiązanych z obszarami miejskimi. W maju tego roku uzgodniono też tzw. Pakt Amsterdamski, w którym zachęca się do wielopoziomowego zarządzania miastami opartego na współpracy instytucji unijnych, władz lokalnych, organizacji pozarządowych oraz samych obywateli. Pakt zakłada działania w ramach 12 partnerstw (jakość powietrza, włączenie migrantów i uchodźców, ubóstwo w miastach, mieszkalnictwo, gospodarka o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatycznych, przemiany energetyczne, mobilność miejska, technologie cyfrowe, zamówienia publiczne, miejski rynek pracy oraz zrównoważone użytkowanie gruntów i rozwiązania oparte na środowisku naturalnym), a w każde z nich zaangażowanych będzie od 15 do 20 zainteresowanych stron współpracujących ze sobą na równych warunkach. Takie podejście to nowość, lecz metoda wydaje się być najodpowiedniejszym sposobem rozwiązywania złożonych problemów miast – począwszy od kwestii zatrudnienia i włączenia społecznego, po mobilność, środowisko i zmiany klimatu.

Inteligentne specjalizacje

Na spotkaniu dotyczącym rozwoju regionów i miast trudno byłoby nie poruszyć tematu tzw. inteligentnych specjalizacji. Dominowały opinie, że zagadnienie to będzie aktualne także po 2020 r., a więc w kolejnej perspektywie finansowej. Wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej Jyrki Katainen zwrócił uwagę na powiązania

PIENIĄDZE DLA MIAST W RAMACH EUROPEJSKICH FUNDUSZY STRUKTURALNYCH I INWESTYCYJNYCH (EFSII) NA LATA 2014-2020 NA ZRÓWNOWAŻONĄ MOBILNOŚĆ, REWITALIZACJĘ ZANIEDBANYCH OBSZARÓW ORAZ PODNOSZENIE POTENCJAŁU BADAWCZEGO I INNOWACYJNEGO

- Europejski Fundusz Społeczny: **1,5 mld euro** na zrównoważony rozwój obszarów miejskich
- URBACT: **96 mln euro** na zintegrowany rozwój obszarów miejskich
- Innowacyjne działania na obszarach miejskich: **370 mln euro**
- Interreg Europe: **425 mln euro** (część przeznaczona dla miast)
- ESPON: **49 mln euro**

Źródło: „Panorama” nr 58, Publications Office of the European Union, 2016

między inteligentnymi specjalizacjami a europejskim planem inwestycyjnym. – Uruchamiane przez nas tematyczne platformy inteligentnych specjalizacji to tak naprawdę wykaz przygotowywanych projektów inwestycyjnych, które zachęcą do zaangażowania się w nie inwestorów, przedsiębiorców i innowatorów – wyjaśniał. Chodzi o tzw. platformę S3 (od trzech początkowych „S” w wyrazach: *Smart, Specialisation, Strategy*), na której dotychczas pojawiły się tematy: *Agri-Food, Energy i Industrial Modernisation*. Mają one pomóc regionom w nawiązywaniu współpracy i koordynowaniu inwestycji w obszarach priorytetowych. Regiony mogą współpracować m.in. przy przygotowywaniu projektów, tworzeniu klastrów w celu przeniesienia regionalnych inicjatyw na szczebel unijny, wymianie dobrych praktyk i pomocy technicznej. Platforma zawiera także interaktywne narzędzia:

- EYE@RIS3 pokazuje priorytety inteligentnych specjalizacji w regionach i krajach UE
- ESIF-viewer zawiera planowane inwestycje współfinansowane z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych
- ICT Monitoring służy do przeglądania planowanych inwestycji w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych
- Regional Benchmarking pomaga w identyfikacji strukturalnych podobieństw regionów UE
- EU Trade pokazuje międzyregionalne przepływy handlowe
- R&I Regional Viewer umożliwia m.in. poznanie planowanych inwestycji z zakresu badań i innowacji.

Łączymy siły

EUWRC to wydarzenie, podczas którego można poszukać potencjalnych partnerów i ekspertów do wspólnego prowadzenia międzynarodowych projektów lub znaleźć inspirację do nowych działań. Organizatorzy tak bowiem dobierają tematykę i uczestników, by mogli oni nie tylko słuchać prezentacji, lecz wzajemnie się poznawać i brać udział w różnych ponadregionalnych inicjatywach, grupach dyskusyjnych, przyszłych konferencjach itp. Sprzyjają temu większe i mniejsze wydarzenia (np. wręczenie nagród RegioStars), a także dobre warunki do spotkań odbywających się w budynku Komitetu Regionów i licznych kawiarniach brukselskiej dzielnicy europejskiej.

Andrzej Szoszkiewicz

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ O REWITALIZACJI

Czasochłonna, kosztowna i wymagająca dobrego przygotowania, przede wszystkim jednak niezbędna – rewitalizacja. To często jedyny sposób na uratowanie zdegradowanych obszarów i poprawę losu mieszkających tam ludzi. Warto dowiedzieć się o niej więcej.

Praktycznie w każdej polskiej miejscowości, dużej czy małej, znajdują się zaniedbane tereny, na których kumulują się negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze i infrastrukturalne – ubóstwo, bezrobocie, przestępczość, migracja młodzieży, degradacja techniczna budynków czy dróg, brak perspektyw i nadziei. Takie gminy są także w województwie zachodniopomorskim. Część z nich, znajdującą się w najtrudniejszej sytuacji, tworzy tzw. Specjalną Strefę Włączenia (SSW). Pozostałe, chociaż radzą sobie lepiej, również mają swoje enklawy biedy. Wszystkie mogą skorzystać z unijnego wsparcia na opracowanie lokalnych programów rewitalizacji. A taki program jest czymś więcej niż zwykłym dokumentem – to przede wszystkim wieloletni plan konkretnych działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dobrze przygotowany program rewitalizacji staje się skutecznym narzędziem planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych działań oraz przedsięwzięć, których celem jest poprawa jakości życia mieszkańców obszarów zdegradowanych. Nie dziwi więc, że konkursami na przygotowanie lub aktualizację programów rewitalizacji interesuje się wiele zachodniopomorskich samorządów.

Jeden cel, dwa źródła

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego zaplanował dwa źródła wsparcia na tworzenie programów rewitalizacji. Charakter i zakres tej pomocy zależą od sytuacji konkretnej gminy. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020 (RPOWZ) zostały one podzielone na trzy grupy – gminy typu: A, B i C. Pierwszą z wymienionych tworzą gminy należące do SSW, które charakteryzuje wysoki stopień degradacji i bardzo niski potencjał rozwojowy, co w dużej mierze jest spuścizną popełnioną (np. Barwice, Brzeźno, Radowo Małe). Gminy typu B również należą do SSW, borykają się z wieloma problemami społecznymi czy infrastrukturalnymi, ale skala tych wyzwań jest mniejsza niż w przypadku gmin pierwszego typu. Wreszcie gminy typu C to obszary nienależące do SSW, osiągające dobre wskaźniki rozwoju, w których degradacji uległy jedynie wybrane obszary – dzielnice, osiedla lub pojedyncze ulice (np. Goleniów, Osina, Police). Gminy typu A mogą ubiegać się o wsparcie na opracowanie programów rewitalizacji w ramach działania 7.1 RPOWZ, natomiast pozostałe – typu B i C – mogą otrzymać dotacje z Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

WSPARCIE NA OPRACOWANIE PROGRAMÓW REWITALIZACJI W WOJ. ZACHODNIOPOMORSKIM

Typ gminy	Obszar interwencji	Liczba gmin	Źródło wsparcia na opracowanie programu rewitalizacji
Gminy typu A	gminy należące do SSW i znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej	18	działanie 7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej, RPOWZ 2014-2020
Gminy typu B	gminy należące do SSW (z wyłączeniem gmin typu A)	56	Program Operacyjny Pomoc Techniczna 2014-2020 (POPT)
Gminy typu C	gminy spoza SSW	39	

Opracowanie własne na podstawie dokumentu *Zasady realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020*, UMWZ, Szczecin 2016

Dziś dotacja – jutro program rewitalizacji

Zarząd Województwa Zachodniopomorskiego wybrał już projekty na opracowanie lub aktualizację programów rewitalizacji, które otrzymają wsparcie w ramach POPT. Spośród 95 gmin (typu B i C) mogących wziąć udział w konkursie dokumenty złożyło 2/3 z nich, z czego 46 samorządów ostatecznie otrzyma dofinansowanie. Maksymalna kwota dotacji na pojedynczy program rewitalizacji wynosi 150 tys. zł, jednak średnia wartość udzielonego wsparcia jest niższa i oscyluje w granicach 62 tys. zł. Te pieniądze pomogą gminom przeprowadzić kompleksowe badania znajdujących się na ich terenie obszarów zdegradowanych, przygotować niezbędną do uruchomienia procesu rewitalizacji dokumentację, a przede wszystkim zorganizować na szeroką skalę konsultacje społeczne i działania aktywizujące lokalne społeczności.

Dotacje na program rewitalizacji w ramach POPT 2014-2020

Ważne liczby:

- 5 gmin miejskich, 30 gmin miejsko-wiejskich i 11 gmin wiejskich otrzyma dotację na opracowanie programu rewitalizacji
- 90% to maksymalny poziom dofinansowania wartości projektu
- 30.09.2017 r. – do tego czasu gminy muszą przygotować programy rewitalizacji
- pierwszy kwartał 2017 r. to planowany termin kolejnego naboru projektów na opracowanie lub aktualizację programu rewitalizacji

Czasu jest sporo – samorządy, które teraz dostały dotację, programy rewitalizacji muszą opracować do końca września 2017 r. Gminy, które tym razem nie uzyskały dofinansowania lub nie wzięły udziału w konkursie, będą miały jeszcze jedną szansę. W pierwszym kwartale 2017 r. planowany jest drugi nabór wniosków.

Zakończył się także konkurs w ramach działania 7.1 RPOWZ. Dofinansowanie otrzymał projekt Fundacji Nauka dla Środowiska „Rewitalizacja na terenie gmin województwa zachodniopomorskiego znajdujących się w Specjalnej Strefie Włączenia”. Jego efektem będzie opracowanie programów rewitalizacji dla wszystkich gmin typu A. – Projekt jest skierowany do gmin położonych w Specjalnej Strefie Włączenia i obejmujących swoim zasięgiem miejscowości znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji gospodarczej, z dużą koncentracją problemów społecznych, na terenie których funkcjonowały niegdyś Państwowe Gospodarstwa Rolne. Te uwarunkowania sprawiły, iż obszary takie są obecnie dotknięte różnego rodzaju deficytami rozwojowymi, zarówno w wymiarze społecznym, gospodarczym, jak i infrastrukturalnym – podkreśla Andrzej Przewoda, dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Fundacja Nauka dla Środowiska od ponad 10 lat realizuje różne przedsięwzięcia w zachodniopomorskich gminach, angażując do swoich projektów lokalne społeczności. Celem tych działań jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z trudnych, zdegradowanych obszarów, ułatwianie dostępu do dóbr kultury mieszkającym tam ludziom, budowanie wspólnych przestrzeni aktywności społecznej, odnawianie więzi sąsiedzkich i międzyludzkich. – Bazując na tych doświadczeniach, chcemy w ramach tego projektu zainspirować mieszkańców gmin o specjalnych potrzebach społeczno-finansowych do podejmowania własnych działań. Pragniemy ukazać siłę sprawczą małych społeczności na poziomie lokalnym, dlatego staramy się wzmocnić siłę lokalnych liderów oraz pokazać sens wspólnoty w działaniach na rzecz dobra wspólnego – wyjaśnia Piotr Jaśkiewicz z Fundacji Nauka dla Środowiska. Autorzy projektu chcą wspólnie z mieszkańcami 18 najsłabiej rozwiniętych zachodniopomorskich gmin zdiagnozować ich potrzeby, oczekiwania, szanse i zagrożenia. Planują uruchomienie lokalnych punktów animacji – miejsc, gdzie mieszkańcy będą mogli zgłaszać swoje uwagi, problemy, spostrzeżenia i pomysły. – W ten sposób powstaną lokalne programy rewitalizacji, które wskażą, jakich inwestycji chcą i potrzebują mieszkańcy. W każdej z gmin zostaną zrealizowane co najmniej cztery przedsięwzięcia inwestycyjne do maksymalnej wartości 20 tys. zł na miejscowość – podsumowuje Piotr Jaśkiewicz.

Już teraz ponad połowa zachodniopomorskich gmin ma zapewnione unijne wsparcie – w ramach POPT lub działania 7.1 RPOWZ – na opracowanie programów rewitalizacji. Pozostałe nadal mają na to szansę.

Z ludźmi i dla ludzi

Programy rewitalizacji opracowywane przez lokalne samorządy muszą być zgodne z przepisami obowiązującej od roku ustawy o rewitalizacji, która rozkłada akcenty inaczej niż działało się dotychczasowo w przeważającej części przedsięwzięć. We wszystkich działaniach rewitalizacyjnych to nie budynki, lecz ludzie powinni być w centrum uwagi. Remonty, przebudowy, modernizacje stanowią ważną część rewitalizacji, nie decydują jednak ani o jej istocie, ani tym bardziej o sukcesie. Kluczem do dobrej i sku-

tecznej odnowy obszarów zdegradowanych są działania społeczne, którym „twarde” inwestycje budowlano-infrastrukturalne powinny towarzyszyć, a nie je zastępować. Dokument precyzuje pojęcie rewitalizacji, określa zadania własne gmin związane z rewitalizacją (takie jak chociażby tworzenie gminnego programu rewitalizacji) oraz wskazuje, jak zadania te powinny być realizowane – w sposób przemyślany, w powiązaniu z innymi dokumentami strategicznymi gminy, regionu i kraju, a przede wszystkim z uwzględnieniem partycypacji społecznej, czyli przy aktywnym udziale mieszkańców.

Ustawowa definicja rewitalizacji

Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1

Szczególnie istotne znaczenie ma udział samych mieszkańców już na etapie tworzenia gminnego programu rewitalizacji. Dlatego niezbędne jest nie tylko zdiagnozowanie ich potrzeb i oczekiwań, lecz także przekonanie do aktywnego udziału we wszystkich przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. Można to zrobić poprzez działania edukacyjne i informacyjne, organizację spotkań terenowych lub spacerów studyjnych, włączenie mieszkańców w proces współtworzenia niezbędnych dokumentów, ankiety. Każda forma dialogu między mieszkańcami i urzędnikami jest dobra, jeśli posłuży przygotowaniu programu rewitalizacji odnoszącego się do realnych, a nie wymaganych problemów danych społeczności i miejsc. Forum, na którym mieszkańcy i lokalne władze mogą wypracować wspólne cele oraz określić wyzwania związane z odnową obszarów zdegradowanych, jest Komitet Rewitalizacji. To nowe narzędzie ma spowodować, że konsultacje społeczne nie będą pozorowane, a głos mieszkańców trafi do urzędników.

Opracowywane programy rewitalizacji – oprócz tego, że będą uszczegóławiać strategię rozwoju gmin – powinny uwzględniać zapisy dokumentów planistycznych, np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Ponadto muszą odnosić się do szerszej perspektywy czasowej i proponować konkretne działania co najmniej do 2025 r. Powinny być także zgodne z wytycznymi horyzontalnymi. Oto one:

1. strategiczne podejście – rewitalizacja danego obszaru (ulicy, dzielnicy, osiedla itp.) musi być elementem spójnej wizji rozwoju całej wsi, miejscowości, miasta czy gminy;
2. program rewitalizacji – co chcemy zrobić, w jakiej kolejności i w jaki sposób – powinien wynikać ze społecznych analiz i diagnoz. Wymaga to przeprowadzenia zakrojonych na szeroką skalę konsultacji, spotkań z mieszkańcami i dyskusji. Ostatecznie o tym, co należy zmienić w danym miejscu, wiedzą najlepiej ci, którzy żyją w nim na co dzień. Uczestnictwo lokalnych społeczności w procesie rewitalizacji, nazywane przez ekspertów partycypacją społeczną, trzeba traktować jako podstawowy warunek udanej rewitalizacji. Dotychczasowe doświadczenia pokazują, że

zmiany, w których od początku uczestniczą mieszkańcy, są trwałe, uzyskują społeczną akceptację i nie mają fasadowego charakteru. Lecz rozwiązują istotne problemy danej społeczności;

3. koncentracja – czyli skumulowanie sił i środków finansowych na wybranym obszarze i wcześniej określonym dzięki konsultacjom problemie.

Konieczne jest również precyzyjne wyznaczenie obszarów zdegradowanych na podstawie wielu kryteriów oceny odnoszących się do kwestii społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Przykładem takiego obszaru zdegradowanego są tzw. „Czerwone Koszary” w Kołobrzegu. Niegdyś pełniły funkcje militarne, dziś są osiedlem mieszkaniowym, które boryka się z typowymi dla terenów powojennych bolączkami: degradacją infrastruktury technicznej i budynków, słabo rozwiniętą sferą usług i rekreacji, niedoborem instytucji użyteczności publicznej, zwłaszcza o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, wysokim poziomem bezrobocia. Zdefiniowanie „Czerwonych Koszar” jako obszaru zdegradowanego nie miało na celu stygmatyzacji jako „złej” dzielnicy, lecz stało się pierwszym krokiem do „uzdrowienia” osiedla. Receptą okazała się rewitalizacja, którą lokalne władze – przy udziale samych mieszkańców – prowadzą od kilku lat. Wyznaczenie obszarów zdegradowanych jest kluczowe, ponieważ to spośród nich gminy wybierają te miejsca, które wymagają szybkiej interwencji.

Dobrze opracowany program rewitalizacji powinien zakładać działania o charakterze inwestycyjnym, społecznym, gospodarczym oraz przedsięwzięcia dotyczące poprawy estetyczno-funkcjonalnych walorów przestrzeni. Co ważne, działania te muszą być wobec siebie komplementarne, powiązane ze sobą, powinny tworzyć przemyślaną i spójną wizję rozwoju danego obszaru.

Mapa „trudnych” ulic

W niektórych zachodniopomorskich gminach prace nad programem rewitalizacji są już zaawansowane. Dobrego przykładu dostarcza Połczyn-Zdrój. Diagnoza społeczna i analiza wielu danych społecznych, ekonomicznych czy demograficznych dały użyteczną i przydatną wiedzę. Władze miasta i jego mieszkańcy wskazali 14 ulic, na których skala problemów i wyzwań jest największa.

Przebudowana ulica 5 Marca w zabytkowym centrum Połczyna-Zdroju

Działania naprawcze będą realizowane na wielu płaszczyznach – społecznej, gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej. – Działania społeczne to m.in. wsparcie dla rodzin dysfunkcyjnych, kontynuacja działalności poradni uzależnień oraz Punktu Integracji Społecznej, utworzenie Centrum Wolontariatu, rozbudowa systemu monitoringu miasta, wyrównywanie szans edukacyjnych. Działania w sferze gospodarczej obejmują aktywizację bezrobotnych, stworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej, rewitalizację obiektów uzdrowiskowych i browaru. Działania w sferze przestrzennej i infrastrukturalnej to przede wszystkim rewitalizacja śródmieścia i Parku Zdrojowego, dawnego dworca kolejowego czy popegeerowskich budynków mieszkalnych – wylicza Jolanta Olszewska z Urzędu Miejskiego w Połczynie-Zdroju.

Swoje „trudne” ulice ma także Wierzychowo. Gmina jest już po wstępnej analizie problemów społecznych, gospodarczych i urbanistycznych. Wynika z niej, że najwięcej do zrobienia jest na ulicy Długiej oraz przy jej południowym przedłużeniu we wsiach Żabinek i Żeńsko. W sumie mieszka tam niemal 800 osób. Ich codzienne problemy to braki w dostawie energii elektrycznej, niedrożna sieć kanalizacyjna i sanitarna, bezrobocie, brak w pobliżu przedszkoli, ośrodków służby zdrowia, instytucji kultury. Sporym wyzwaniem jest także zmiana postawy młodych mieszkańców tej części gminy, którzy dziedziczą biedę, bierność zawodową i życiową niezaradność. Samorząd chce tchnąć w nich więcej optymizmu, zachęcić do aktywności zarówno na rynku pracy, jak i w innych sferach życia, np. artystyczno-kulturalnej. Miejscami, które za jakiś czas mają tętnić życiem kulturalnym i towarzyskim, staną się dwie świetlice wiejskie: w Żabinku i Żeńsku. – Na podstawie przygotowanego programu rewitalizacji zostaną złożone przez gminę wnioski o dofinansowanie m.in. budowy przedszkola w Wierzychowie, remontu świetlicy w Żabinku czy adaptacji na świetlicę wiejską budynku w Żeńsku – mówi Joanna Zyguła z Urzędu Gminy Wierzychowo. Wpisanie konkretnych projektów rewitalizacyjnych do programu rewitalizacji to warunek konieczny przy ubieganiu się o wsparcie w ramach RPOWZ 2014-2020.

Rewitalizujesz – punktujesz – zyskujesz

1 marca 2017 r. rozpocznie się nabór wniosków do pierwszego konkursu dla działania 9.3 *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich*. Jednym z podstawowych kryteriów dopuszczalności projektu do konkursu będzie uwzględnienie go w gminnym lub lokalnym programie rewitalizacji. Brak takiego programu oznacza automatycznie utratę możliwości ubiegania się o wsparcie na projekty rewitalizacyjne w ramach RPOWZ 2014-2020. Co więcej, w wielu innych działaniach przewidziano preferencje dla projektów rewitalizacyjnych zapisanych w gminnych programach rewitalizacji. Może to być premia punktowa przy ocenie wniosku, wyższe dofinansowanie lub możliwość ubiegania się o dofinansowanie w konkursach ograniczonych wyłącznie do projektów rewitalizacyjnych.

Rewitalizacja – niedawno błędnie utożsamiana jedynie z remontem, przebudową i modernizacją – powoli staje się tym, czym powinna być od początku, czyli działaniem społecznym, którego celem jest przywrócenie obszarom zdegradowanym ich podstawowych funkcji mieszkalnych, gospodarczych, kulturalnych, komunikacyjnych i wizualno-estetycznych. W wielu zachodniopomorskich gminach to właściwe znaczenie terminu „rewitalizacja” samorządowcy i mieszkańcy już zaczynają rozumieć.

Waldemar Wierzyński

STRONA DLA KAŻDEGO

Dostępność dla osób z niepełnosprawnościami to kryterium coraz częściej brane pod uwagę przy przyznawaniu dofinansowania ze środków unijnych. Co istotne, musi mieć ona charakter wielowymiarowy i dotyczyć nie tylko efektów realizacji projektu. Należy przy tym uwzględnić potrzeby osób ze wszystkimi rodzajami niepełnosprawności.

Od maja 2015 r. wszystkie podmioty korzystające z Funduszy Europejskich obowiązują dokument „Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020” przygotowany przez Ministra Infrastruktury i Rozwoju. Są w nim szczegółowo opisane zasady, których należy przestrzegać nie tylko podczas ubiegania się o dofinansowanie, ale i w trakcie realizacji projektu. Wytyczne te wynikają m.in. z Konwencji ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami oraz Europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności 2010-2020 (wymienione dokumenty dostępne są na stronie funduszeuropejskie.gov.pl).

Dostępność cyfrowa, możliwość uczestnictwa i możliwość korzystania to trzy podstawowe kryteria, które powinien spełniać każdy projekt. Dostępność cyfrowa oznacza, że bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności osoby niesłyszące, niewidome i niedowidzące, nierozróżniające kolorów, z niedowładem kończyn górnych, a także z ograniczoną sprawnością intelektualną mogą w pełni korzystać z dokumentów, materiałów informacyjnych oraz wszelkich innych zasobów, jakie są zgromadzone np. na stronach internetowych i platformach e-learningowych. Możliwość uczestnictwa to uwzględnienie potrzeb potencjalnych odbiorców i zapewnienie im takich udogodnień (np. asystenta ułatwiającego poruszanie się po obiekcie, materiałów wydrukowanych w alfabecie Braille’a, tłumacza języka migowego itp.), by mogły wziąć udział w spotkaniu, konferencji, szkoleniu, warsztatach bądź przedsięwzięciach realizowanych z Funduszy Europejskich. Natomiast możliwość korzystania to ułatwienia, które powodują, że efekty zrealizowanego projektu będą dostępne dla różnorodnych grup odbiorców. I nie chodzi tu tylko o osoby z niepełnosprawnościami, lecz dotyczy także ludzi z różnymi potrzebami funkcjonalnymi, wynikającymi m.in. z otyłości, wzrostu (bardzo wysokie czy wyjątkowo niskie osoby), ale też np. rodziców z wózkami dziecięcymi, kobiet w ciąży czy osób nie w pełni sprawnych (np. po urazie).

W tym numerze biuletynu omówimy dostępność cyfrową, do której beneficjenci przykładają najmniejszą wagę. W kolejnych wydaniach przybliżymy pozostałe kryteria.

Realna pomoc w wirtualnym świecie

Podstawą prawną dostosowania się do wymogów dostępności cyfrowej jest obowiązujące od 2012 r. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych

**Dominik Wiktorowicz,
odpowiedzialny za
serwis internetowy
Regionalnego Programu
Operacyjnego Województwa
Zachodniopomorskiego
2014-2020:**

Autorzy treści przygotowywanych do publikacji na stronę internetową zapominają o tym, by odpowiadały one wszystkim potrzebom osób z niepełnosprawnościami. Wymagana jest duża świadomość administratora serwisu internetowego, by po otrzymaniu nieodpowiednio przygotowanego materiału (w postaci tekstu lub załączników), poprawnie go sformatować lub poprosić o dostosowanie do standardów dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Fot. Marcin Omelńczuk

wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych. Zostało ono dodatkowo potwierdzone i sprecyzowane załącznikiem nr 4, który obowiązuje od 30 maja 2015 r. Rozporządzenie opiera się na dokumencie WCAG 2.0 (*Web Content Accessibility Guidelines* – Wytyczne dotyczące ułatwień w dostępie do treści publikowanych w internecie) przygotowanym przez międzynarodową organizację W3C, zajmującą się ustanawianiem standardów budowania serwisów internetowych. Ma więc charakter uniwersalny i daje pewność, że spełnienie wymogów nakazanych prawem polskim będzie jednocześnie zgodne z kryteriami przyjętymi w innych krajach Unii Europejskiej. Wytyczne nie dotyczą wyłącznie kwestii programistycznych. – Dużą bolączką urzędowych stron internetowych jest używanie języka tak skomplikowanego i technicznego, że problemy ze zrozumieniem mają nawet osoby pełnosprawne i wykształcone. W materiałach poświęconych Funduszom Europejskim często stosowane są skróty. Oczywiście, nie zawsze da się ich uniknąć, ale należy przestrzegać zasady, by każdy z nich rozwinąć, gdy pojawia się w tekście po raz pierwszy – podkreśla Dominik Wiktorowicz, odpowiedzialny za serwis internetowy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego 2014-2020.

WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE PROJEKTOWANIA STRON WWW

Grafika

- Elementy graficzne powinny posiadać zwięzły tekst alternatywny (alt), który opisuje, co jest na obrazie czy grafice, a jeśli jest ona odnośnikiem, to powinna pojawić się informacja, dokąd ten odnośnik prowadzi. Obrazy nie powinny pełnić funkcji wyłącznie dekoracyjnej
- Teksty na stronie powinny być nieruchome, stałe. Należy unikać elementów animowanych (przesuwających się, migających itp.), ponieważ niepotrzebnie rozpraszają one uwagę użytkowników, nie tylko osób z niepełnosprawnościami
- Należy stosować technologie, które są obsługiwane przez wszystkie przeglądarki internetowe (pliki multimedialne i Flash powinny być dostępne także w postaci alternatywnej).

Treść

- Teksty powinny być napisane jak najprostszym językiem. Unikajmy skrótów i specyficznej terminologii urzędniczej
- Teksty dobrze jest podzielić na paragrafy, listy i sekcje, niejustowane do prawej strony. Skróty literowe powinny być rozwinięte w pierwszym wystąpieniu na każdej stronie
- Cytaty w tekstach należy wyróżnić co najmniej cudzysłowem, a najlepiej również krojem czcionki
- Tekst uzupełniamy o nagłówki (H1-H6*), tak by osoby niedowidzące mogły przejść do interesującej ich sekcji
- Tabele powinny być zbudowane w możliwie prosty sposób i posiadać nagłówki
- Wszystkie ramki muszą być odpowiednio zatytułowane.

Multimedia

- Każdy plik dźwiękowy (audycje, wywiady, wykłady itd.) trzeba uzupełnić o transkrypcję tekstową. Ta sama zasada odnosi się do plików wideo, które należy poszerzyć o napisy dla osób niesłyszących.

Pliki do pobrania

- Pliki możliwe do pobrania ze strony (PDF, DOC, DOCX) muszą być przygotowane jako dostępne, czyli sformatowane w taki sposób, aby osoby z niepełnosprawnościami mogły się z nimi zapoznać. Nie może być to nieedytowalny plik graficzny (np. zeskanowany dokument), ponieważ programy komputerowe przekształcające tekst w plik dźwiękowy nie będą mogły go odczytać.

Nawigacja na stronie

- Należy umożliwić poruszanie się po stronie (ekranie) nie tylko za pomocą myszki lub touchpada, lecz również klawiatury. Dlatego ważne jest, by teksty uzupełnić o nagłówki
- Menu musi być spójne i logiczne, niezmiennie w obrębie całego serwisu. Menu główne powinno wyświetlać się na wszystkich podstronach, tak by odbiorca mógł zawsze odnaleźć się w serwisie internetowym
- Wszystkie odnośniki powinny być niepowtarzalne i zrozumiałe również poza kontekstem. Nie powinno się stosować odrębnych linków typu <kliknij tutaj> lub <więcej>. Podlinkowany powinien być cały odnoszący się do zawartości linku tekst
- Tytuły stosowane na poszczególnych stronach powinny być niepowtarzalne i informować o treści strony.

Widok ekranu

- Współczynnik kontrastu zawartości do tła powinien wynosić co najmniej 4,5:1, a najlepiej nie mniej niż 7:1. Należy też unikać kontrastów niewidocznych dla osób z daltonizmem
- Należy umożliwić powiększenie tekstu na stronie z poziomu klawiatury o co najmniej 200%. Po powiększeniu tekst powinien się zawijać, czyli mieścić w szerokości ekranu. Wówczas nie trzeba go przewijać w poziomie (prawo – lewo), lecz wyłącznie w pionie (góra – dół).

Formularze

- Wszystkie pola i przyciski występujące w formularzach na stronie powinny być dokładnie opisane. Pola wymagane (obowiązkowe) muszą być wyraźnie zaznaczone, najlepiej za każdym razem tekstem „wymagane”, a nie tylko kolorem czy symbolem graficznym.

Programowanie

- Kod serwisu powinien być zgodny ze standardami. Powinien być również dostępny na urządzeniach i przeglądarkach z wyłączoną obsługą CSS.

*Nagłówki różnicują ważność treści na stronie. Za pomocą H1, H2, H3 wyróżniamy tytuł, śródtytuł i podtytuł. Pozostałe – H4, H5, H6 – prezentują treści, które wspierają pozycjonowanie strony w wyszukiwarce internetowej.

Porównaj: <http://dostepnestrony.pl/artukul/wcag-2-0-w-skrocie/>

Bariery proste do usunięcia

Największą korzyścią z dostosowania treści i formy serwisu internetowego do potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest umożliwienie im dostępu do szybkiej i aktualnej informacji. Nowoczesne technologie dają wiele nieznanych wcześniej możliwości nauki i zdobywania wiedzy, a także korzystania z usług publicznych i dóbr kultury. W publikacji *Dostępność serwisów internetowych. Dobre praktyki w projektowaniu serwisów internetowych dostępnych dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności* (podręcznik do

pobrania ze strony: dostepnestrony.pl) jej autorzy podkreślają, że niedostępność serwisów nie wynika z braku specjalnych funkcji, lecz z prostych błędów w konstrukcji i nieodpowiednim sposobie publikowania informacji. Wyeliminowanie tych usterek jest jednocześnie usunięciem barier w korzystaniu z zasobów internetu, a tym samym najlepszym sposobem, by wykluczenie cyfrowe nie dotyczyło osób z niepełnosprawnościami.

Marek Rokita

HARMONOGRAM NABORU WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE DLA RPOWZ 2014-2020 (STYCZEŃ – MARZEC 2017 R.)

Termin naboru	Działanie lub poddziałanie	Typ projektu
od 1 grudnia 2016 do 31 stycznia 2017	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	Typ 1: Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw
od 1 grudnia 2016 do 2 stycznia 2017	7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	Typ 2: Rozwój form aktywnej integracji oraz upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji
od 14 grudnia 2016 do 12 stycznia 2017	8.2 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym	Typ 1: Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy Typ 2: Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności Typ 3: Indywidualizacja pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej Typ 4: Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu Typ 5: Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)
od 19 grudnia 2016 do 19 stycznia 2017	7.1 Programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej	Typ 1: Kompleksowe programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym
od 19 grudnia 2016 do 19 stycznia 2017	6.5 Kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	Typ 1: Instrumenty i usługi rynku pracy realizowane przez publiczne służby zatrudnienia Typ 2: Wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowej osób biernych zawodowo znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy Typ 3: Realizacja ukierunkowanych schematów mobilności EURES zdiagnozowanych na podstawie analiz społeczno-gospodarczych regionu
od 2 stycznia do 28 lutego 2017	4.9 Rozwój zasobów endogenicznych	Typ 1: Wsparcie projektów z zakresu infrastruktury turystyki aktywnej i uzdrowiskowej, bazującej na endogenicznych potencjałach obszaru, mającej charakter prozatrudnieniowy
od 16 stycznia do 16 marca 2017	1.1 Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw	Typ 2: Projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw wraz z przygotowaniem do wdrożenia w działalności gospodarczej
od 31 stycznia do 28 lutego 2017	2.10 Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł	Typ 1: Budowa, rozbudowa, modernizacja jednostek wytwarzających energię elektryczną i/lub ciepłą z odnawialnych źródeł energii, przede wszystkim w oparciu o biomasę, biogaz i energię słoneczną, w tym z niezbędną infrastrukturą przyłączeniową do sieci dystrybucyjnych
od 20 lutego do 27 marca 2017	8.6 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego	Typ 1: Podnoszenie umiejętności oraz uzyskiwanie kwalifikacji zawodowych przez uczniów i słuchaczy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe oraz osób dorosłych zainteresowanych z własnej inicjatywy zdobyciem, uzupełnieniem lub podnoszeniem kwalifikacji zawodowych Typ 2: Tworzenie w szkołach lub placówkach systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe warunków odzwierciedlających naturalne warunki pracy właściwe dla nauczanych zawodów poprzez wyposażenie pracowni lub warsztatów szkolnych placówek szkolnictwa zawodowego Typ 3: Rozwój współpracy szkół lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym Typ 4: Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem Typ 5: Tworzenie i rozwój ukierunkowanych branżowo centrów kształcenia zawodowego i ustawicznego (CKZIU) Typ 6: Rozwój doradztwa zawodowego w szkołach i placówkach kształcenia zawodowego
od 27 lutego do 5 kwietnia 2017	8.1 Upowszechnienie edukacji przedszkolnej	Typ 1: Tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego dla dzieci w wieku 3-4 lat, w tym dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, w istniejących lub nowo utworzonych ośrodkach wychowania przedszkolnego Typ 2: Dostosowanie istniejących miejsc wychowania przedszkolnego do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami lub realizacja dodatkowej oferty edukacyjnej i specjalistycznej umożliwiającej dziecku z niepełnosprawnością udział w wychowaniu przedszkolnym poprzez wyrównanie deficytu wynikającego z niepełnosprawności Typ 3: Rozszerzenie oferty ośrodka wychowania przedszkolnego o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci oraz wyrównujące zdiagnozowane deficyty Typ 4: Wydłużenie godzin pracy ośrodka wychowania przedszkolnego Typ 5: Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli placówek wychowania przedszkolnego, niezbędnych do pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym, w tym z dziećmi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi
od 1 marca do 2 maja 2017	9.3 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich	Kompleksowa realizacja działań na podstawie planów rewitalizacji obszarów zdegradowanych jako zintegrowane przedsięwzięcia dotyczące wszystkich aspektów rewitalizacji danego obszaru
od 2 marca do 5 maja 2017	1.7 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Typ 1: Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw
od 2 marca do 5 maja 2017	1.8 Inwestycje przedsiębiorstw w ramach ZIT dla Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzkiego Obszaru Funkcjonalnego	Typ 1: Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw
od 2 marca do 5 maja 2017	1.10 Tworzenie i rozbudowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego	Typ 1: Działania zwiększające atrakcyjność i dostępność stref inwestycyjnych
od 3 marca do 30 marca 2017	6.4 Wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe	Typ 3: Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej w jej zakładaniu i prowadzeniu, które ubiegają się o wsparcie lub je otrzymały w ramach 1 typu projektu
od 3 marca do 2 maja 2017	1.16 Zwiększenie dostępu do usług Instytucji Otoczenia Biznesu	Typ 1: Bony dla MŚP na zakup usług Instytucji Otoczenia Biznesu – konkurs na beneficjenta projektu grantowego
od 6 marca do 18 kwietnia 2017	8.3 Wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Strategii ZIT dla Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego	Typ 1: Kształcenie u uczniów i słuchaczy kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw i umiejętności niezbędnych na rynku pracy Typ 2: Doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli prowadzących kształcenie w zakresie stosowania metod i form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) Typ 3: Indywidualizacja pracy z uczniem ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym ucznia młodszego i wsparcie uczniów zagrożonych przedwczesnym zakończeniem nauki szkolnej Typ 4: Tworzenie warunków dla nauczania opartego na metodzie eksperymentu Typ 5: Korzystanie z technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK)
od 31 marca do 29 maja 2017	1.5 Inwestycje przedsiębiorstw wspierające rozwój regionalnych specjalizacji oraz inteligentnych specjalizacji	Typ 1: Innowacyjne inwestycje przedsiębiorstw

www.rpo.wzp.pl

